

Analýza efektivity výuky témat bezpečnostní problematiky na vybraných základních školách v obci s rozšířenou působností Krnov

Julie Haničáková

Bakalářská práce
2018

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Julie Haničáková
Osobní číslo: L15080
Studijní program: B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva
Forma studia: prezenční

Téma práce: Analýza efektivity výuky témat bezpečnostní problematiky na vybraných základních školách v obci s rozšířenou působností Krnov

Zásady pro vypracování:

1. **Objasněte obsah a význam primární protidrogové prevence.**
2. **Realizujte dotazníkové šetření a jeho následné vyhodnocení ve vztahu k drogové kriminalitě a protidrogové prevenci u žáků vybraných základních škol a pedagogů (odborníků) vyučujících předmětnou problematiku.**
3. **Vyhodnoťte efektivitu výuky v relaci k drogové kriminalitě a protidrogové prevenci na vybraných základních školách ve zvolené lokalitě.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] Bezpečnostní strategie České republiky 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.

[2] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2014. ISBN 978-80-86466-50-7.

[3] Národní strategie protidrogové politiky: na období 2010–2018 : schválena usnesením vlády č. 54 ze dne 25. ledna 2016. 2. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2011. ISBN 978-80-7440-045-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Kyselák, Ph.D.

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

3. listopadu 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2018

V Uherském Hradišti dne 10. listopadu 2017

L.S.

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti
9.5.2018

.....
přímý podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Obsahem bakalářské práce je výuka bezpečnostní problematiky na základních školách. Teoretická část této práce je zaměřena na stěžejní dokumenty protidrogové politiky a na samotnou primární protidrogovou prevenci. Praktická část je tvořena analýzou efektivity protidrogového projektu primární prevence, a to u žáků sedmých až devátých tříd vybrané základní školy. Na základě zjištěných výsledků jsou navrženy další opatření ke zvýšení efektivity výuky protidrogové prevence.

Klíčová slova: analýza, bezpečnostní problematika, primární prevence, protidrogová prevence, výuka

ABSTRACT

The aim of my bachelor thesis is to analyse the effectiveness of lessons that are concerned with safety matters at chosen primary schools located in Krnov. Theoretical part is generally focused on the antidrug policy, division of drugs and the primary antidrug prevention. Practical part is based on the survey that was conducted among the students of 7th to 9th grade. According to the results a new approaches, which helps to increase the effectiveness of antidrug prevention lessons, have been suggested.

Keywords: analysis, safety issues, primary prevention, anti-drug prevention, education system

Ráda bych poděkovala především panu Ing. Janu Kyselákovi Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost nejen při vypracování bakalářské práce, ale také při konzultacích. Mé poděkování patří taktéž paní Mgr. Ireně Šindlerové za možnost spolupráce při návazném projektu. V poslední řadě chci velmi poděkovat mé rodině, příteli a blízkým za podporu a trpělivost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HISTORICKO-PRÁVNÍ VÝCHODISKA DROGOVÉ PROBLEMATIKY.....	11
1.1 HISTORIE POUŽÍVÁNÍ DROG	11
1.2 PRÁVNÍ VÝCHODISKA	12
2 DOKUMENTY PROTIDROGOVÉ POLITIKY.....	14
2.1 ÚMLUVY OSN	14
2.2 PROTIDROGOVÁ STRATEGIE EVROPSKÉ UNIE (2013-2020)	14
2.3 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY	15
2.4 NÁRODNÍ STRATEGIE PROTIDROGOVÉ POLITIKY 2010-2018	15
2.5 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA	16
3 ROZDĚLENÍ DROG	18
3.1 DĚLENÍ DROG PODLE POSTOJE SPOLEČNOSTI.....	18
3.2 DĚLENÍ DROG DLE RIZIKA ZÁVISLOSTI.....	19
3.3 DĚLENÍ DROG DLE PŮSOBNÍ NA LIDSKOU PSYCHIKU.....	19
4 PRIMÁRNÍ PREVENCE	20
4.1 ZÁKLADNÍ POJMY	20
4.2 HISTORICKÁ VÝCHODISKA PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	20
4.3 PRÁVNÍ VÝCHODISKA	22
4.4 TYPY PREVENCE	22
4.4.1 Specifická prevence	22
4.4.2 Nespecifická primární prevence	24
4.5 ZÁSADY EFEKTIVNÍ PREVENCE	24
5 REALIZACE PRIMÁRNÍ PREVENCE V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH	26
5.1 PROSTŘEDÍ VHODNÉ PRO REALIZACI PROGRAMŮ PRIMÁRNÍ PREVENCE.....	26
5.2 ROLE A ODPOVĚDNOST SUBJEKTŮ.....	26
5.2.1 Horizontální úroveň koordinace primární prevence	27
5.2.2 Vertikální koordinace primární prevence	27
5.2.3 Vnější subjekty	27
6 METODY PRÁCE, OMEZUJÍCÍ PODMÍNKY	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
7 KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA KRNOVA	31
7.1 CHARAKTERISTIKA MĚSTA KRNOVA	31
7.2 CÍLE V OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY V LETECH 2016-2019	31
8 PROJEKT REVOLUTION TRAIN	33

8.1	VÝSLEDKY SBĚRU DAT PROTIDROGOVÉHO VLAKU PRO MĚSTO KRNŮV	33
8.2	ZPĚTNÁ VAZBA PEDAGOGŮ A DALŠÍCH ODBORNÍKŮ NA PROTIDROGOVÝ VLAK	34
8.3	NÁVAZNÝ PROGRAM „TO JE ZÁKON, KÁMO!“	35
9	VLASTNÍ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	36
9.1	ZÁKLADNÍ ŠKOLA KRNŮV, DVOŘÁKŮV OKRUH 2	36
9.1.1	Výsledky dotazníkového šetření pro sedmou třídu	36
9.1.2	Výsledky dotazníkového šetření pro osmou třídu	48
9.1.3	Výsledky dotazníkového šetření pro devátou třídu	60
9.2	ZHODNOCENÍ NÁVAZNÉHO PROGRAMU	72
	ZÁVĚR	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	75
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	78
	SEZNAM GRAFŮ	79
	SEZNAM PŘÍLOH	82

ÚVOD

Z historických pramenů vyplývá, že drogy provází společnost od počátků civilizací. Během vývoje samotného lidstva došlo nejen ke změně používaných drog, ale především ke změně vnímání jejich podstaty. V dnešním světě jsou drogy obrovskou problematikou, a to nejen v naší republice, ale celosvětově. V případě dětí se stále snižuje hranice věku prvních zkušeností a celkově je pro ně jednodušší se k samotné látce dostat. Vzhledem k těmto okolnostem je zapotřebí, aby se děti naučily drogy odmítnout již v útlém věku. Je také velmi důležité, aby rodiče se svými dětmi o této problematice hovořili a děti si uvědomovaly negativa co nejdříve.

Ne vždy jde ovšem rodina dobrým příkladem, proto je potřeba, aby samotná škola vštěpovala svým žákům vhodné postoje a návyky. Primární protidrogová prevence řeší problémy dříve, než nastanou. Z osobní zkušenosti mohu říci, že dobře zvolený program primární prevence s jasnou vizí má velkou váhu ve vnímání drog samotnými dětmi.

Cílem mé práce bude analyzovat právě výuku protidrogové prevence na základních školách, a to prostřednictvím návazného projektu. V teoretické části bude provedena analýza dokumentů protidrogové politiky, strategií, koncepcí, zákonů a vyhlášek. V dalších kapitolách této části budou rozděleny samotné drogy. Jádro celé teoretické části bude tvořeno primární protidrogovou prevencí.

V části praktické, jež je zaměřena na konkrétní návazný protidrogový projekt, charakterizují cíl a prostřednictvím dotazníkového šetření u žáka sedmých, osmých a devátých tříd vyhodnotím jeho efektivitu. V případě zjištění nedostatků navrhnou opatření na zlepšení výuky tak, aby efektivnost celého programu byla co největší.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKO-PRÁVNÍ VÝCHODISKA DROGOVÉ PROBLEMATIKY

Historie používání drog je známa od počátku vzniku lidských civilizací. Zprvu drogy využívali lidé jako součást kultur a náboženství, jako léčiva a nebyly vždy brány negativně. Společně s vývojem lidstva i inteligence bylo nutné poukázat na negativní dopady užívání drog a vymežit jejich užívání pomocí patřičného právního vymezení.

1.1 Historie používání drog

Dle nálezů archeologů spadá používání rostlinných omamných látek již do pravěku. Díky vývoji lidských civilizací došlo i k rozmachu těchto látek. Lidé nejdříve používali drogy jako součást své kultury a náboženství, a to především při různých duchovních, či šamanských obřadech. Kromě toho se drogy začaly používat také jako léky. Bylo využíváno především opium, konopí, tabák, odvary a masti z rostlinných látek a hub. První zmínky jsou také o kokainu, který byl užíván žvýkáním listů rostliny. V pravěkých nálezech se také můžeme setkat s důkazy, jež ukazují, že kromě výše zmíněných látek lidé vyráběli a užívali alkohol.

S vývojem vědy a techniky docházelo k objevům léčiv, a to hlavně morfinu. Morfin se stal po dlouhou dobu fenoménem a byl velice oblíben. Zejména v 19. století dochází k dalším vědeckým objevům a zjištěním. V roce 1858 byl poprvé získán kokain z kokových lístků. Ten byl hojně využíván v medicíně. V roce 1887 byl poprvé syntetizován amfetamin, dále v roce 1898 byl synteticky vyroben heroin, který byl paradoxně předepisován jako lék na závislost na morfinu.

Dvacáté století nabídlo světu mnoho nových syntetických drog. Šlo především o objev amfetaminu a metamfetaminu. Tyto látky byly volně prodejné a ve velkém množství se podávaly vojákům během 2. světové války. Dále byly objeveny drogy jako benzodiazepiny, či diethylamid kyseliny lysergové, známý jako LSD-25. [1]

1.2 Právní východiska

Užívání drog samotné není v České republice (dále ČR) trestné. Podle novely zákona z roku 1997 je však trestné držení nezákonné drogy i pro vlastní potřebu v množství „větším než malém“. Toto množství je pro jednotlivé drogy stanoveno v tabulkách, které jsou závazné pro státní zastupitelství a řídí se jimi policie. Tyto tabulky ovšem nejsou stěžejní pro soudy, jelikož nejde o právní dokument. Za tuto skutečnost hrozí trest až na dva roky odnětí svobody, pokud jde o trestný čin většího rozsahu, trest sahá až do pěti let.

Již dříve byl v zákoně stanoven trestný čin výroby nezákonných drog (patří zde i pěstování marihuany), jejich dovoz, vývoz, překupnictví, prodej a držení za účelem distribuce. Také sem spadají přípravky a pomůcky k výrobě drog. Kromě činů, týkajících se přímo užívání či výroby drog, patří k právnímu vymezení i trestné činy, které páchají uživatelé drog, aby si opatřili drogu nebo finanční prostředky na ni. Jsou to především krádeže, ale také zpronevěry, vloupání a padělání. [2]

Stěžejní zákon pro tuto problematiku je **zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů**, který upravuje nejen zacházení s návykovými látkami, jejich vývoz a dovoz, ale také zacházení s přípravky obsahujícími danou návykovou látku. Spolu s tímto zákonem souvisejí také vyhlášky a nařízení vlády, a to:

- *Vyhláška č. 53/2014 Sb. o tiskopisech formulářů podle zákona o návykových látkách,*
- *Nařízení vlády č. 463/2012 Sb., o seznamu návykových látek,*
- *Vyhláška č. 123/2006 Sb., o evidenci a dokumentaci návykových látek a přípravků,*
- *Vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 304/1998 Sb., kterou se stanoví případy, kdy se nevyžaduje vývozní povolení k vývozu pomocných látek, podrobnosti o evidenci návykových látek, přípravků, prekursorů a o dokumentaci návykových látek.* [3]

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek upravuje opatření k ochraně před škodami působenými užíváním návykových látek a působnost správních úřadů a územních samosprávných celků při přijímání a provádění opatření podle tohoto zákona. [4]

Zákon č. 40/3009 Sb., trestní zákoník vymezuje trestné činy a stanovuje trestní sankce, které lze za jejich spáchání uložit. Je prováděn:

- *Zákonem č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízením proti nim,*
- *Nářizením vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké množství je větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů,*
- *Nářizením vlády č. 455/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, které rostliny nebo houby obsahují omamnou nebo psychotropní látku a jaké je jejich množství větší než malé ve smyslu trestního zákoníku. [5]*

Zákon č. 272/2013 Sb., o prekursorech drog navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie. Upravuje povinnosti právnických, podnikajících fyzických osob a orgánů státní správy při činnosti s látkou zákonem definovanou jako droga. [6]

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky definuje policii jako ozbrojený bezpečnostní sbor, jehož úkolem je chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti a plnit úkoly dle trestního řádu. [7]

2 DOKUMENTY PROTIDROGOVÉ POLITIKY

2.1 Úmluvy OSN

Jedná se o tři základní úmluvy o nezákonných drogách:

- Jednotná úmluva o omamných látkách/narkotických („Single Convention on Narcotic Substances“) z r. 1961,
- Úmluva o psychotropních látkách („Convention on Psychotropic Substances“) z r. 1971,
- Jednotná úmluva proti nezákonnému obchodu s omamnými a psychotropními látkami („Single Convention against Illicit Trafficking with Narcotic and Psychotropic Substances“) z r. 1988.

Ke každé jednotlivé úmluvě se dále pojí později přijímané protokoly a dodatky. Česká republika je signatářem všech úmluv OSN. Úmluvu z roku 1961 lze najít jako součást vyhlášky č. 47/1965 Sb., ve znění sdělení č. 458/1991 Sb., úmluvu z roku 1971 jako vyhlášku č. 62/1989 Sb. a dokument z roku 1988 jako sdělení č. 462/1991 Sb.

Specifické závazky vyplývající z jejich trestních ustanovení jsou pak promítnuty zejména v § 187 až § 188 a trestního zákona a v § 29 a § 30 zákona o přestupcích. [8]

Všechny tři mezinárodní úmluvy mají za cíl vytvořit vhodné celosvětové legislativní prostředí pro boj s drogami. Pro zajištění dodržování ustanovila OSN kontrolní orgány, kterými jsou Komise pro omamné látky při Hospodářské a sociální radě OSN a Mezinárodní úřad pro kontrolu omamných látek. Důležitou roli vedle kontroly hraje také represe. Na základě ustanovení úmluv má každá strana přijmout prostřednictvím své národní legislativy jednotlivá opatření a za jejich úmyslná porušení ukládat přísné tresty. [9]

2.2 Protidrogová strategie Evropské unie (2013-2020)

Tato strategie představuje ústřední politický rámec a stanovuje priority protidrogové politiky Evropské unie (dále EU), jak je pro období 2013-2020 vymezily členské státy a orgány EU. Rámec, cíl a hlavní priority této strategie slouží jako základ pro dva čtyřleté protidrogové akční plány EU.

Tento dokument vychází ze základních zásad práva EU a ve všech ohledech podporuje hodnoty, na kterých je EU založena. Rovněž vychází z mezinárodního práva a úmluv OSN.

Cílem strategie je přispět ke snižování poptávky po drogách a nabídky drog, jakožto i snižování zdravotních rizik a škod způsobených drogami. [10]

2.3 Bezpečnostní strategie České republiky

Bezpečnostní strategie České republiky (ČR) je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR, na který navazují další strategie a koncepce. Je vládním dokumentem zpracovaným ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem ČR s cílem hledat nadstranické přístupy k otázkám bezpečnosti. Bezpečnostní strategie ČR představuje přístupy, nástroje a opatření k zajištění bezpečnosti, obrany a ochrany občanů a státu.

Na základě analýzy bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází, lze identifikovat specifické hrozby pro její bezpečnost. Mezi priority v oblasti vnitřní bezpečnosti patří také potlačování obchodu s omamnými a psychotropními látkami a jedy jakožto jedné z významných aktivit mezinárodního organizovaného zločinu. [11]

2.4 Národní strategie protidrogové politiky 2010-2018

Národní strategie 2010-2018 je klíčovým koncepčním dokumentem Vlády ČR a zároveň programovým vyjádřením záměrů a postupu vlády při řešení problému užívání drog. Aktualizuje předcházející strategie v souladu se současným stavem vědeckého poznání o fenoménu užívání drog, jeho důsledcích a o účinných řešeních problémů s ním souvisejících.

Definuje základní východiska a směry řešení problému užívání drog a principy a přístupy, na kterých protidrogová politika staví; stanovuje cíle, kterých se snaží dosáhnout, a priority při realizaci opatření na období devíti let.

Součástí této strategie je i soubor opatření směřujících k dosažení cílů, který je rozpracován v akčních plánech realizace Národní strategie 2010-2018, včetně vyčíslení/vymezení potřebných zdrojů pro jeho implementaci.

Hlavní funkce strategie:

- vytyčit základní přístupy, principy a cíle, stanovit priority národní protidrogové politiky České republiky pro všechny články veřejné správy a pro občanskou společnost,
- vymezit institucionální a organizační rámec protidrogové politiky i odpovědnost a kompetence všech hlavních článků veřejné správy v protidrogové politice,
- propojit veřejnou správu, nestátní i svépomocné organizace na všech úrovních realizace protidrogové politiky,
- nabídnout institucím, organizacím a občanské společnosti možnost aktivně se zapojit do realizace národní protidrogové politiky a přispět k naplňování jejích cílů,
- pro potřeby spolupráce na národní i mezinárodní úrovni informovat odbornou i laickou veřejnost o podobě protidrogové politiky České republiky, o jejích cílech a prioritách směřování. [12]

2.5 Koncepce ochrany obyvatelstva

Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 představuje klíčový dokument popisující systém ochrany obyvatelstva v celé jeho šíři a komplexnosti. Formuluje základní principy ochrany obyvatelstva a definuje její významné oblasti a nástroje, prostřednictvím kterých je prakticky realizována.

Výchova a vzdělávání jsou úzce vázány na začlenění problematiky ochrany obyvatelstva do systému vzdělávání ve školách, který umožňuje dlouhodobě působit na jedince formou pravidelné a povinné výuky. Nejdůležitější příležitostí rozvoje výchovy a vzdělávání je především další rozvíjení pravidelného vzdělávání v mateřských, základních a středních školách a zajištění stabilního financování.

Mezi vytyčené cíle do roku 2030 patří zpracovat analýzu zařazení tematiky ochrany obyvatelstva jako nedílné součásti výuky v mateřských, základních a středních školách v rámci předmětu obsahujícího bezpečnostní problematiku (prevence, dopravní výchova,

první pomoc, obrana vlasti, ochrana člověka za mimořádných událostí a krizových situací).

[13]

3 ROZDĚLENÍ DROG

Droga je látka, která má psychotropní efekt, což znamená, že ovlivňuje nebo mění vnímání a prožívání reality, nejčastěji se dotýká emočního (citového) prožívání. Dalším znakem nezbytným pro to, aby látka spadala pod označení „droga“, je schopnost vyvolat závislost. Závislostní potenciál je charakteristicky odlišný dle druhu látky. [14] V současné době slovu **droga** v českém jazyce můžeme přiřadit dva významy, a to droga jakožto lék, nebo droga jakožto návyková, popřípadě psychotropní látka.

Drogy můžeme rozdělit dle různých kritérií. Obecně návykové látky můžeme rozdělit dle postoje společnosti k dané látce, dále potom dle rizika závislosti, vznikající na užívání dané drogy, a v poslední řadě také podle působení na lidskou psychiku.

3.1 Dělení drog podle postoje společnosti

Z pohledu postoje společnosti můžeme drogy rozdělit na legální a nelegální. Další možnost je do tohoto dělení zahrnout také drogy měkké a tvrdé.

Legální drogy jsou společensky tolerovány a setkáváme se s nimi denně. Ačkoliv jsou tolerovány, vzniká na ně obdobná závislost jako na drogách nelegálních. Jako příklad můžeme uvést *alkohol, tabák, léky* (jako jsou benzodiazepiny, hypnotika) nebo také *kofein*, či různá *organická rozpouštědla*.

Nelegální drogy jsou obecně všechny drogy kromě alkoholu, tabáku a kofeinu. Jejich výroba, distribuce a užívání jsou protizákonné.

Měkké drogy jsou brány společností jako méně nebezpečné, popřípadě jsou brány s větší tolerancí, a to kvůli tomu, že na ně nevzniká tak velká závislost, jako na drogy tvrdé. Můžeme zde zařadit například *konopí* (obecně konopné drogy), *tabák, MDMA (extáze), thein a kofein*.

Tvrdé drogy jsou brány společností jako více nebezpečné, často jsou v povědomí lidí jako ty drogy, jež se aplikují nitrožilně. Do této kategorie spadá například *heroin, toluen, pervitin* či *kokain*. Lékaři je za tvrdou drogu považován také *alkohol*.

3.2 Dělení drog dle rizika závislosti

Tato možnost dělení vytyčuje drogy s mírným rizikem a ty, jež mají riziko závislosti vysoké. Obecně lze říci, že drogy s mírným rizikem jsou akceptovatelné také společností. Jedná se o tabák, kofein, popřípadě konopné drogy. Látky, jež svým užíváním vyvolávají závislost s vysokým rizikem, jsou všechny tvrdé drogy.

3.3 Dělení drog dle působení na lidskou psychiku

Drogy podle působení můžeme rozdělit na:

Tlumivé látky způsobují uvolnění, zklidnění a pasivitu. Často u uživatelů dochází ke zpomaleným reakcím, vykazují ospalost. Tyto látky vedou k silné fyzické i duševní závislosti, a pokud není tato droga podána, rozvíjí se abstinenční syndrom.

- *Heroin, morfin, alkohol, léky (anxiolytika, hypnotika), amfetaminy.*

Povzbuzující látky stimulují a povzbuzují centrální nervovou soustavu člověka. Díky jejich účinkům mizí potřeba spánku a jídla. Tyto látky zvyšují výkon a aktivitu jedince, navozují pocit celkové euforie, a to jak po duševní, tak po fyzické stránce. Vzniká zde výrazná psychická závislost.

- *Kokain, pervitin.*

Halucinogenní látky výrazně mění kvalitu vědomí, psychiku. Intenzivně prohlubují prožívání a často vytvářejí sluchové a zrakové halucinace. Také zvyšují intenzitu vnímání prostoru, času a barev. Obrovským nebezpečím je nepředvídatelnost jejich účinků, v důsledku podání drogy může dojít i k dlouhodobým psychickým problémům.

- *LSD, lysohlávky, konopné drogy.* [15]

Psychofarmaka jsou původně léky určené k léčbě pacientů s psychickými problémy. V současné době jsou velmi často zneužívány. Tato skupina má mnoho vedlejších nepříznivých účinků, od ztráty koordinace pohybové soustavy až po stavy připomínající Parkinsonovu chorobu.

- *Barbituráty, benzodiazepiny, rohypnol.* [16]

4 PRIMÁRNÍ PREVENCE

Primárním úkolem protidrogové prevence je přispět k tomu, aby lidé, zejména pak mládež, nezačínali s užíváním návykových látek, popřípadě aby svou první zkušenost s těmito látkami oddálili. Obecným cílem primární prevence je zdravý a bezpečný vývoj dětí, vytvářející podmínky pro uplatnění nadání a potenciálu stát se platnými členy celé společnosti. [17]

4.1 Základní pojmy

Pojmem *prevence* rozumíme všechna opatření směřující k předcházení a minimalizaci jevů spojených s rizikovým chováním a jeho důsledky. Prevencí může být jakýkoliv typ výchovné, vzdělávací, zdravotní, sociální či jiné intervence, směřující k předcházení výskytu rizikového chování, zamezující jeho další progresi, zmírňující již existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhající řešit jeho důsledky.

Pojem *rizikové chování* zahrnuje rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince a/nebo ohrožují jeho sociální okolí. Rizikové chování představuje různé typy chování, které se pohybují na škále od extrémních projevů chování „běžného“ (např. provozování adrenalinových sportů) až po projevy chování na hranici patologie (např. nadměrné užívání alkoholu, cigaret, kofeinu či nelegálních drog, násilí). [18, str. 8-9]

4.2 Historická východiska primární prevence

Před rokem 1989 nelze v primární prevenci hovořit o žádném jednotném systému či koncepčním přístupu. Neexistoval žádný oficiální dokument, který by preventivní systém na národní (vládní) úrovni definoval, a tato oblast neměla vytvořený ani žádný koncepční, ekonomický či technický rámec. Samozřejmě zde existovaly sporadicky náznaky, a to především v podobě letáků a plakátů, výjimečně potom kratší texty v některých médiích. Důraz byl kladen hlavně na problematiku užívání alkoholu a tabáku, velmi málo potom na zneužívání léčiv či nelegálních drog. Obecným rysem společnosti bylo zkreslování nebo zamlčování významných skutečností.

V tehdejší ČSSR žádný výzkum efektivity prevence v té době neexistoval a nebyl snadný přístup ani do světových odborných periodik vycházejících v západní Evropě a Spojených státech. Tím, že neexistovalo nic jako školní prevence a neexistoval žádný ucelený systém, neexistovali samozřejmě ani specialisté v oblasti prevence.

Základním dokumentem, který odstartoval snahu vytvořit jednotnou koncepci protidrogové politiky v České republice, jejíž součástí je také primární prevence, byla první Strategie protidrogové politiky z roku 1993 z dílny Ministerstva vnitra ČR (MV ČR, 1993).

Průkopnickou práci odvedlo v oblasti vzdělávání např. Národní centrum podpory zdraví, které dělalo kratší semináře především pro pedagogy základních škol. Semináře se zaměřovaly především na užívání drog, základní teoretické pojmy v prevenci a vybrané tematické okruhy týkající se způsobu práce s dětmi atd. Do této oblasti následně začaly vstupovat též nestátní neziskové organizace a v polovině 90. let již např. existovaly systematické aktivity jak v oblasti přímého provádění preventivních programů, tak v oblasti školení a tréninku pedagogů.

Z hlediska primární prevence ve školách a školských zařízeních bylo v období začátku druhé poloviny 90. let důležité, že se v odborných kruzích začala formovat určitá představa o tom, jaká by primární prevence užívání návykových látek měla být a jak ji provádět.

Konec 90. let způsobil celkové zpomalení vývoje preventivních programů a v mnoha oblastech znamenal dokonce krok zpět. Zlomovým momentem se pak stalo zavedení certifikací kvality preventivních programů, které realizuje Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR (dále IPPP).

V průběhu roku 2008 pak pracovní skupina při IPPP pracovala na nové verzi standardů, která již kromě návykových látek obsahuje také všechny další oblasti rizikového chování. V průběhu let 2007-2008 pak práce pokračovaly dál a pracovní skupina složená ze zástupců státních i nestátních organizací připravila aktualizace speciálně pro oblast primární prevence a otevřela tak cestu ke vzniku prvního uceleného návrhu. [19]

4.3 Právní východiska

Základním legislativním dokumentem, který upravuje oblast primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních, je **zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání**, ve znění pozdějších předpisů, který ukládá povinnost vytvářet podmínky pro zdravý vývoj dětí, žáků a studentů a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Zákon č. 109/2002 Sb., o zařízeních ústavní výchovy, ochranné výchovy a zařízeních preventivně výchovné péče, ve znění pozdějších předpisů, upravuje oblast preventivně výchovné péče.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, je klíčovou pro funkci školního metodika prevence a metodika prevence, neboť poprvé zákonně ukotvuje tuto funkci.

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Tato stanovuje nezbytné kvalifikační předpoklady pro výkon specializovaných činností (mezi něž prevence rizikového chování patří).

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, která v §2 přímo stanovuje, že školská zařízení pro zájmové vzdělávání budou uskutečňovat formy činností v zájmovém vzdělávání vedoucí k prevenci rizikového chování dětí, žáků, studentů. [18]

4.4 Typy prevence

V minulosti docházelo k různým dezinterpretacím primární prevence, a proto ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) nakonec přistoupilo k rozdělení prevence na specifickou a nespecifickou formu.

4.4.1 Specifická prevence

Za specifickou prevencí považujeme takové aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny na konkrétní předcházení a omezování jednotlivých forem rizikového chování žáků.

Dále lze specifickou prevenci rozdělit do tří úrovní provádění. Tyto úrovně jsou definovány na základě intenzity programu, jaké prostředky a nástroje daný program využívá a také na jakou cílovou skupinu se zaměřují. Tyto úrovně jsou:

1) Všeobecná primární prevence

Tato úroveň prevence se zaměřuje na běžnou populaci dětí a mládeže bez rozdělování na méně či více rizikové skupiny. Zohledňuje pouze cílovou věkovou skupinu, nebo sociální faktory. Jedná se většinou o programy pro více osob, jako je například třída ve škole či menší sociální skupina. Je to taková úroveň prevence, pro kterou stačí v praxi úplné vzdělání školního metodika.

2) Selektivní primární prevence

Zaměřuje se na skupinu osob, u které jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory (*vysledované a výzkumem ověřené činitele nebo podmínky spojené s větší pravděpodobností výskytu rizikového chování*)¹ pro vznik a vývoj dané formy rizikového chování. V případě protidrogové prevence jde o skupiny, jež mají vyšší náchylnost k užívání omamných látek. Při této úrovni se již pracuje s malými skupinkami, popřípadě s jednotlivci. Je zde také kladen větší důraz na vzdělání preventisty.

3) Indikovaná primární prevence

Tato úroveň specifické prevence se zaměřuje na jednotlivce, kteří jsou vystaveni působení výrazných rizikových faktorů. Snahou je zde podchytit problém co nejdříve, správně ho posoudit a vyhodnotit. Je zde nutná praktická schopnost preventisty či poradenského pracovníka posoudit individuální podstatu problému a následně navrhnout postup řešení. Vyžaduje speciální pedagogické či psychologické vzdělání.

¹ Miovský, M. a kol. (2012). Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování. Praha: Univerzita Karlova v Praze & Togga .

4.4.2 Nеспецифická primární prevence

Zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl dětí, dbá na správnou organizaci volného času, a to především na zájmové, sportovní a volnočasové aktivity. Vede k dodržování obecných společenských pravidel, morálním hodnotám a také se věnuje odpovědnosti za jednání.

4.5 Zásady efektivní prevence

Existují kritéria, jež jsou souborem výzkumných zjištění a praktických zkušeností. Těmto kritériím obecně říkáme zásady prevence a tyto zásady zároveň tvoří standardy kvality preventivních programů.

Tyto zásady jsou:

- a) **komplexnost a kombinace** – preventivní programy je nutné koncipovat jako spolupráci různých institucí,
- b) **kontinuita a systematičnost plánování** – programy na sebe musí navazovat a navzájem se doplňovat, prevence by měla být dlouhodobá (např. jednorázové přednášky nejsou příliš efektivní),
- c) **cílenost, adekvátnost a forma informací** – vždy musí být brán zřetel na cílovou populaci, věkovou skupinu, popřípadě demografickou charakteristiku,
- d) **včasný začátek preventivních aktivit** – vzhledem k tomu, že postoje a názory si dítě vytváří již v raném věku, je jednoznačné, že čím dříve prevence začíná, tím je ve výsledku efektivnější,
- e) **podpora zdravého životního stylu,**
- f) **vytvoření sociálního klimatu**, a to takového, které není příznivě nakloněné rizikovému chování a zvyšuje povědomí o této problematice,
- g) **nepoužívání neúčinných prostředků** – jako neúčinné se prokázalo například zastrasování, zakazování, přehánění následků užívání omamných látek a přehnané moralizování. [20]

V každém školním preventivním programu je užitečné jasně vymezit a odlišovat přístupy, které se používají v jednotlivých ročnících. Pro každou jednotlivou skupinu je vhodné zvolit strategii, jež bude odpovídat věku, a jako efektivní se také jeví odlišovat prevenci pro běžné studenty od prevence pro ohrožené skupiny. [21, str. 22]

5 REALIZACE PRIMÁRNÍ PREVENCE V ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Žáci základních škol jsou nejlépe dostupnou skupinou pro programy primární prevence. V rámci škol a školských zařízení existuje síť podpůrných nástrojů a pracovníků (výchovní pracovníci, školní psychologové atd.), které je možno zapojit či jinak využít k dosažení požadovaných cílů prevence. [19]

5.1 Prostředí vhodné pro realizaci programů primární prevence

Programy a projekty lze realizovat v samotném prostředí školského zařízení, či mimo něj. Pokud preventivní program probíhá v samotné škole, je zapotřebí přizpůsobit se samotnému chodu školy, jako je například počet dětí ve třídách, nebo například délka vyučovací hodiny. Programy v mimoškolském prostředí jsou zpravidla realizovány v prostorách státních či nestátních neziskových organizací. K těmto programům také patří jednorázové mediálně podpořené kampaně, které jsou ovšem pro větší počet žáků a zpravidla je efektivita takových programů nízká (například přednáška v kině). [19]

5.2 Role a odpovědnost subjektů

Školní prevence spadá dominantně pod ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ačkoliv existují i jiné linie prevence. Mezi ty největší patří systém prevence ministerstva vnitra, do kterého spadá velká řada problémů spadajících do školské prevence (především drogová kriminalita) a taktéž ministerstvo zdravotnictví. [20, str. 62]

Systém koordinace primárně preventivních aktivit probíhá na dvou zásadních vzájemně se ovlivňujících úrovních, a to na centrální úrovni a krajské (místní) úrovni. Při procesu koordinování systému jsou využívány horizontální (meziřesortní) a vertikální (od státní přes krajskou až po místní úroveň) postupy a nástroje. Koordinační mechanismy se prolínají jak na horizontální, tak i vertikální úrovni.

Obecně lze říci, že primární prevence pro to, aby byla efektivní, musí být realizována v úzké spolupráci různých subjektů – např. škol, školských poradenských zařízení, zákoných zástupců, nestátních neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží, Policie ČR, VŠ a dalších. [18, str. 26]

5.2.1 Horizontální úroveň koordinace primární prevence

MŠMT v rámci horizontální koordinace v rámci ČR spolupracuje s jednotlivými věcně příslušnými resorty. Inicjuje a podporuje jejich optimální spolupráci při plnění úkolů v oblasti primární prevence rizikového chování. [18, str. 10]

Úkoly vybraných resortů v této oblasti – viz příloha A.

5.2.2 Vertikální koordinace primární prevence

Koordinace na vertikální úrovni má za cíl sjednotit aktivity na krajské a obecní úrovni, a to především tak, aby byly zohledňovány místní podmínky a potřeby a zároveň naplněny dané cíle. I zde hraje velkou roli MŠMT, které koordinuje činnost krajských školských koordinátorů prevence a metodiků prevence, kam spadají především psychologicko-pedagogické poradny. Prostřednictvím krajských preventistů poté dohlíží na činnost školních metodiků prevence.

Úkoly vybraných subjektů v této oblasti – viz příloha B.

5.2.3 Vnější subjekty

Mezi vnější subjekty při realizaci primární prevence řadíme ty instituce, jež stojí mimo školská zařízení. Patří zde instituce se státním, tak i s nestátním charakterem (neziskové organizace).

Úkoly vybraných subjektů v této oblasti – viz příloha C.

6 METODY PRÁCE, OMEZUJÍCÍ PODMÍNKY

METODY PRÁCE

Před zpracováním celé práce byla provedena literární rešerše, tedy souhrn o teoretických východiscích k zadanému tématu.

Teoretická část bakalářské práce byla zpracována metodou analýzy. Byl proveden rozbor zkoumaných dokumentů na jednotlivé části, který vedl k podrobnějšímu poznání problematiky a usnadnil poznání jevu jako celku.

Napříč celou prací byla použita metoda syntézy, tedy sjednocení jednotlivých částí do celku. Při zpracování poznatků byla použita také dedukce, práce postupuje od obecného ke konkrétnímu.

V praktické části byl použit strukturovaný rozhovor s referentkou kriminality pro město Krnov a zároveň lektorkou návazného programu, při kterém byly získány vyžadované informace v přímé interakci. Šlo především o konkrétní informace k protidrogové prevenci ve městě Krnově a informace k navazujícímu protidrogovému programu.

Vlastní výzkum byl prováděn dotazníkovým šetřením. Na dotazník respondenti odpovídali v tištěné verzi. Otázky v dotazníku byly jak uzavřené, tedy předem formulované bez možnosti vlastní odpovědi, tak otevřené. Pomocí interpretace jsou vysvětleny data zpracována ve grafech.

OMEZUJÍCÍ PODMÍNKY

Pro zpracování bakalářské práce jsou navrženy tyto následující omezení:

- V bakalářské práci je řešena pouze protidrogová primární prevence, vyplývající z bezpečnostní problematiky, přesněji oblasti ochrany zdraví.
- Práce se nezabývá jinými oblastmi bezpečnostní problematiky vyučující se na základních školách jako je například požární ochrana, dopravní výchova, příprava k obraně státu apod.
- Nejsou zde popsány školní vzdělávací programy.

- Práce neřeší jednotlivé učebnice, příručky a pracovní listy.
- V práci nejsou uvedeny jiné preventivní programy a projekty, praktická část je zaměřena na zjištění efektivity konkrétního protidrogového programu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 KONCEPCE PREVENCE KRIMINALITY MĚSTA KRNOVA

Koncepce je rozvojový dokument města Krnova, který popisuje stávající situaci v oblasti prevence kriminality a navrhuje soubor řešení pro nadcházející čtyři roky, tj. léta 2016 až 2019.

Významným nástrojem pro naplňování strategie prevence kriminality na místní úrovni jsou projekty, kterým je poskytována státní účelová dotace v souladu s národní strategií prevence kriminality.

7.1 Charakteristika města Krnova

Město Krnov je situováno v severovýchodní části České republiky na soutoku řek Opavy a Opavice, v podhůří Nízkého Jeseníku, v těsné blízkosti česko-polské hranice, v okrese Bruntál, v Moravskoslezském kraji. Svou rozlohou 44,3 km² se řadí mezi menší města v České republice. K 1. 1. 2015 bylo v Krnově evidováno 24380 obyvatel. Ve městě žije 3280 dětí do 15 let.

Město Krnov se nachází v Moravskoslezském kraji, který je dlouhodobě kriminalitou nejvíce zatíženým krajem v ČR (po hl. městě Praze) a zároveň spadá pod okres Bruntál, který patří mezi 10 nejrizikovějších okresů v ČR.

Aktuální negativní jevy ve vývoji kriminality jsou:

- růst internetové kriminality,
- růst drogové kriminality, a to zejména nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek,
- nárůst počtu recidivistů páchajících trestnou činností,
- kriminalita dětí a mladistvých a jejich podíl na trestné činnosti se dlouhodobě snižuje, negativním jevem je však narůstající brutalita útoků, velmi často jsou tito pachatelé pod vlivem alkoholu či omamných a psychotropních látek.

7.2 Cíle v oblasti prevence kriminality v letech 2016-2019

Na základě analytického zpracování informací z oblasti prevence kriminality bylo formulováno celkem 9 cílů v oblastech sociální a situační prevence.

1. Jednotný systém prevence kriminality a rizikového chování ve školách

Prevence kriminality dětí a mládeže patří mezi nejvýznamnější priority prevence kriminality. U populace dětí a mládeže je důležité pozitivní ovlivňování příslušných hodnotových měřítek. Město Krnov ve své koncepci zmiňuje aktivitu *Vzdělání žáků základních škol v oblastech rizikového chování*, a to zejména v oblastech nebezpečí a kriminality ve virtuálním prostředí, zneužívání návykových látek a šikany mezi vrstevníky. Zároveň jako svou další aktivitu zdůrazňuje vzdělání školních metodiků prevence, jakožto řešitelů této problematiky. Klade důraz na pokračování spolupráce s Městskou policií Krnov a Policií ČR, a to především formou besed a exkurzí.

2. Podpora vzdělávacích aktivit v oblasti prevence kriminality

Vzdělávání v oblasti prevence kriminality, respektive osvěta, patří mezi základní metody práce s veřejností. Mezi dílčí aktivity město Krnov řadí realizaci tematických vzdělávacích programů a vzdělání a osvětu v rodičovské veřejnosti.

- 3. Preventivní aktivity volnočasového charakteru**
- 4. Preventivní sociální práce s dětmi ze sociálně vyloučených lokalit**
- 5. Snižování recidivy trestné činnosti**
- 6. Podpora preventivních aktivit pro seniory**
- 7. Snižování míry nezaměstnanosti**
- 8. Zvýšení míry efektivity a koordinace komplexního systému prevence**
- 9. Zkvalitnění informovanosti a posílení pocitu bezpečí občanů [22]**

8 PROJEKT REVOLUTION TRAIN

Tento preventivní program, založený na smyslovém prožitku a interaktivitě, rozšiřuje dosavadní přístupy k primární prevenci. Jedná se o multimedialní vlakovou soupravu, jejímž cílem je prostřednictvím zapojení všech lidských smyslů efektivně zapůsobit na návštěvníky, jejich pohled na legální i nelegální drogy a také závislosti. Taktéž je cílem inspirovat k pozitivním životním volbám.

Cílovou skupinou, na kterou je tento projekt zaměřen, jsou především žáci všech typů škol a jejich učitelé. Další cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi a dospívajícími a také další zástupci veřejnosti, kteří se zajímají o danou problematiku.

Vlakovou soupravu tvoří celkem šest vagónů, které jsou uzpůsobeny do podoby multimedialních sálů, v nichž se v několika rovinách odehrává příběh. Tento příběh se věnuje příčinám, vývoji a důsledkům drogové závislosti. Návštěvníci vlaku tímto příběhem procházejí a díky interaktivním technologiím se aktivně stávají účastníky.

Součástí projektu jsou návazné programy a sběr anonymních dat, které pak mohou jednotlivá města využít pro vlastní tvorbu koncepcí protidrogové prevence. [23]

8.1 Výsledky sběru dat protidrogového vlaku pro město Krnov

Zprávu s výsledky sběru dat protidrogového vlaku Revolution Train pro město Krnov vypracoval nadační fond Nové Česko díky spolupráci s městem Krnov a díky zapojení Moravskoslezského kraje do projektu.

Data pro tuto zprávu byla získána od žáků základních škol z města Krnova, kteří navštívili protidrogový vlak Revolution Train v termínu od 15. 3. 2017 do 17. 3. 2017. Programu se ve městě Krnově zúčastnilo a zároveň dotazník vyplnilo celkem 696 respondentů. Jednalo se o žáky čtyř základních škol a jednoho gymnázia. Nejvíce dětí bylo ve věku třináct až patnáct let. Průměrný věk byl třináct a půl roku.

Výsledky:

- děti začínají experimentovat s tabákovými výrobky od osmi let, největší nárůst potom vidíme mezi dvanáctým a třináctým rokem

- motivace k první zkušenosti s cigaretou: jasně převažuje zvědavost, následuje sociální kontakt a zábava
- alkohol a první zkušenost s ním se u jedinců může objevit ve čtyřech letech, kontinuálně pak stoupá do devíti let, největší nárůst můžeme vidět mezi devátým a třináctým rokem
 - nejčastěji se děti setkávají s pivem, následuje víno a destiláty
- zkušenosti s marihuanou se u respondentů začínají objevovat v jedenácti letech, v rámci věkového rozmezí, které bylo zkoumáno ve městě Krnově, křivka zkušenosti s marihuanou kontinuálně stoupá
 - pro čtyřicet šest respondentů je získání marihuany lehké až velmi lehké
 - zkušenost s marihuanou či hašišem jednou a vícekrát má šedesát respondentů
- spontánní reakce na otázky v rámci programu: zda si respondent dá cigaretu, odpovědělo více jak osmdesát procent dětí, že ne
- více jak devadesát procent by nenesedlo do auta s opilým řidičem nebo člověkem za volantem, jenž kouřil marihuanu
- celkově děti hodnotily program výborně v sedmdesáti sedmi procentech
- více jak osmdesát procent dětí by program doporučilo kamarádům a známým
- děti si ve více než sedmdesáti procentech myslí, že jim program rozhodně může pomoci s odmítnutím drogy [24]

8.2 Zpětná vazba pedagogů a dalších odborníků na protidrogový vlak

Svůj názor prostřednictvím vyplnění dotazníku po návštěvě programu Revolution Train sdělilo 56 zástupců z řad odborné veřejnosti města Krnova. Mezi nimi bylo 39 pedagogů, 6 školních metodiků, ředitel školy, výchovný poradce, speciální pedagog, psycholog, protidrogový koordinátor, kurátor, sociální pracovníce a zástupci NNO.

Výsledky:

- 47 tázaných odpovědělo, že program žáky rozhodně zaujal a aktivně se zapojili
- 26 respondentů si myslí, že projekt může být impulzem pro mladé lidi k pozitivní změně chování, postojů a hodnot
- 47 zástupců odborné veřejnosti odpovědělo, že program není založen na zstrašování, zakazování a přehánění následků užívání drog a moralizování
- 53 tázaných by tento program doporučilo svým kolegům a zároveň 47 z nich využije podněty z programu následně v třídnických hodinách [25]

8.3 Návazný program „To je zákon, kámo!“

Program navazující na „vlakový příběh“ žákům podává děj z nové perspektivy policejních týmů. V rámci soutěžení jednotlivých skupin se dozvídají více o okolnostech vzniku drogové závislosti, možnostech její léčby i rizicích trestně právních následků. Vznikl ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou a místními experty na prevenci.

Cílem programu je prohloubit diskuzi o rizicích závislostí, zvýšit u cílové skupiny motivaci ke zdravému životnímu stylu a zároveň zvýšit povědomí o trestně právní odpovědnosti. Žáci navíc dostávají příležitost uvědomit si, že problematika drog není záležitostí vzdálenou, ale mohou se s ní setkat i ve svém nejbližším okolí. [26]

9 VLASTNÍ DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Program „To je zákon, kámo!“ je určen pro žáky sedmých až devátých tříd základních škol. Aby byla zjištěna efektivita tohoto programu, dotazník byl žákům dán před konáním samotného projektu a po ukončení.

Charakteristika cílů dotazníku: cílem dotazníků je nejen zjištění efektivity návazného projektu a patřičné vědomosti v této problematice, ale také analýza zkušeností žáků s návykovými látkami.

Respondenti: dotazníky byly určeny žákům sedmých, osmých a devátých tříd přímo účastnících se projektu, a to v tištěné verzi. Žáci odpovídali zcela anonymně.

Pokládání otázek: celkem dvanáct otázek je strukturovaných od obecné roviny do roviny týkající se přímo jednotlivých částí preventivního programu. V dotazníku se objevují otázky uzavřené, s možností více odpovědí a také otázky otevřené.

Vyhodnocení: šetření je rozděleno do dvou kroků, a to výsledky dotazníků před návazným preventivním programem a po jeho skončení. Vždy budou uvedeny pokládané otázky a výsledky zpracované do grafů. Pokud je otázka stavěna na principu správné odpovědi, tato odpověď bude vyznačena barevně.

9.1 Základní škola Krnov, Dvořákův okruh 2

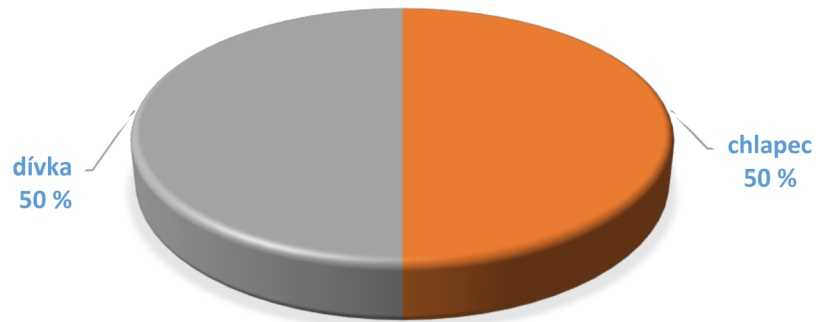
Základní škola Krnov, Dvořákův okruh 2, okres Bruntál je příspěvkovou organizací, jejímž hlavním účelem je uskutečňování vzdělávání a výchovy žáků podle příslušných vzdělávacích programů. Předmětem činnosti, odpovídající hlavnímu účelu, je poskytování základního vzdělání. Jedná se o školu pro 490 žáků s družinou. Ve škole učí 25 učitelů, 5 asistentů pedagogů, ve školní družině jsou 4 vychovatelky. Základní škola má také výchovnou poradkyni a preventistu sociálně patologických jevů. Všechny základní školy ve městě jsou součástí projektu Podpora inkluzivního vzdělávání v Krnově. [27]

9.1.1 Výsledky dotazníkového šetření pro sedmou třídu

V sedmé třídě se dotazníkového šetření zúčastnilo celkem 18 žáků.

Otázka č. 1: Jakého jsi pohlaví?

- a) dívka
- b) chlapec

Graf 1 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 1

Podle odpovědí je dotazovaná skupina rozdělena na 9 dívek a 9 chlapců. Tato otázka byla volena pro porovnání zkušeností s návykovými látkami chlapců a dívek v návaznosti na další otázky dotazníku.

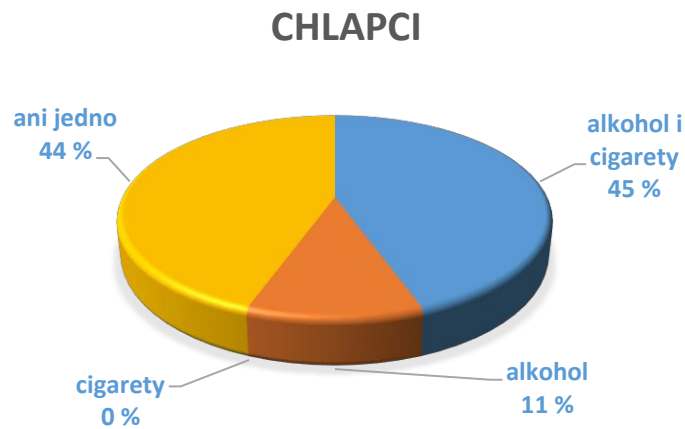
Otázka č. 2: Nyní jsem žákem/žákyní:

- a) sedmé třídy
- b) osmé třídy
- c) deváté třídy

Otázka č. 2 nemá charakter hodnotové otázky, sloužila primárně pro účel rozřazení do jednotlivých tříd.

Otázka č. 3: Zkusil/a jsi někdy cigarety nebo alkohol?

- a) ano, alkohol i cigarety
- b) ano, alkohol
- c) ano, cigarety
- d) ne, ani jedno

Graf 2 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 3, chlapci

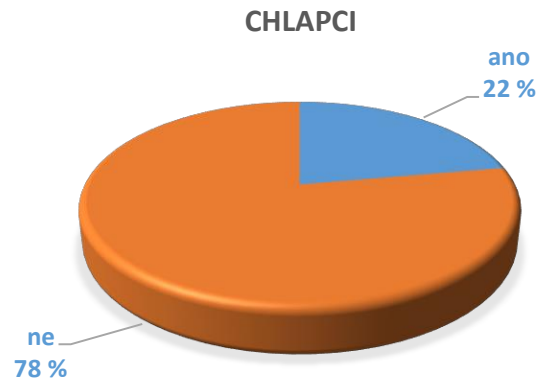

Graf 3 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 3, dívky

Z tázaných chlapců má více než 50 % zkušenost s alkoholem a cigaretami, přesněji jeden chlapec má zkušenost pouze s alkoholem a 4 jedinci jak s cigaretami, tak s alkoholem. Čtyři chlapci odpověděli, že nemají zkušenost ani s jednou možností. Stejně tak odpovídaly tázané dívky. Celkově za sedmou třídu má zkušenost s alkoholem i cigaretami 8 žáků.

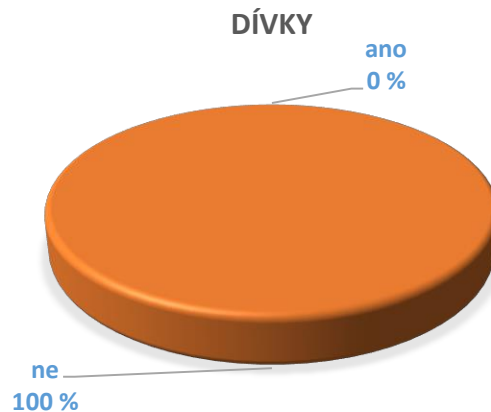
Otázka č. 4: Máš nějaké zkušenosti s drogami?

- a) ano
- b) ne

Graf 4 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 4, chlapci

Součástí otázky číslo 4 byla také podotázka, a to v případě, že tázaný odpověděl, že má zkušenost s drogami. Z celkového počtu osmi chlapců dva odpověděli, že zkušenost s drogou mají a specifikovali, že jde o marihuanu.

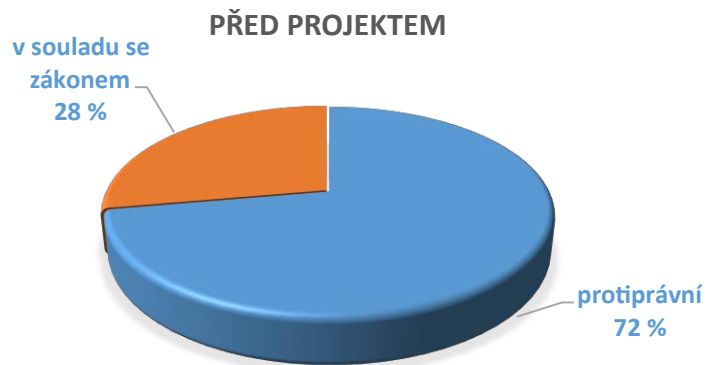

Graf 5 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 4, dívky

Všech osm dívek odpovědělo, že žádnou zkušenost s drogami nemají. Z celkového počtu 18 žáků tedy 16 nemá žádnou zkušenost s drogami a zbylí dva žáci zkoušeli marihuanu.

Otázka č. 5: Výroba a prodej drog je:

- a) protiprávní
- b) v souladu se zákonem

Graf 6 – 7. třída, odpověď na otázku č. 5, před projektem

Pátá otázka již přechází do konkrétní roviny, a to především v obecných vědomostech o problematice drog ve vztahu se zákonem. Před projektem z celkového počtu 18 odpovědělo 13 žáků, že je prodej drog protiprávní, což je správná odpověď. Zbýlých 5 mylně odpovědělo, že prodej drog je v souladu se zákonem.

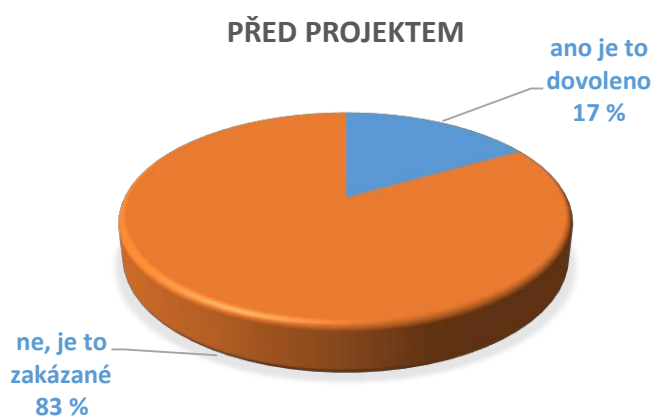

Graf 7 – 7. třída, odpověď na otázku č. 5, po projektu

Po absolvování projektu je patrné, že si 2 žáci uvědomili správnou odpověď. Po projektu odpovědělo 15 žáků správně a 3 žáci stále mylně. Celkově se procenta správných odpovědí navýšila ze 72 na 83 %.

Otázka č. 6: Je dovoleno plnoletému člověku kupovat alkohol nezletilému (tomu, kterému ještě nebylo 18 let)?

- a) ano, je to dovoleno
- b) **ne, je to zakázané**

Graf 8 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 6, před projektem

Na šestou otázku odpovědělo správně 15 respondentů. Druhou, špatnou odpověď zvolili 3 respondenti.

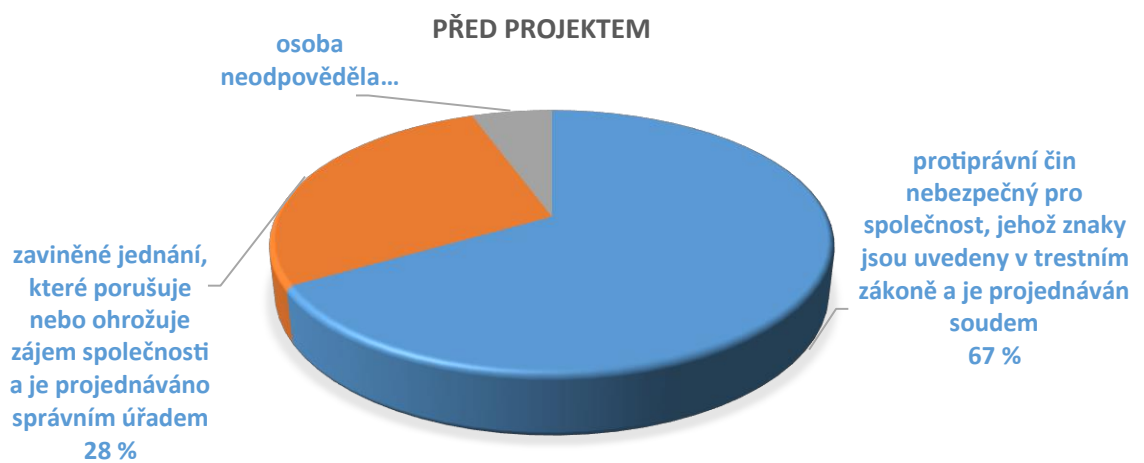

Graf 9 – 7. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu

Po projektu si všichni žáci uvědomili, že kupování alkoholu nezletilým je opravdu zakázané. Všech 18 žáků odpovědělo správně.

Otázka č. 7: Trestný čin je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

Graf 10 – 7. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem

Z tázaných žáků před projektem správně odpovědělo 12 dětí. Jeden žák neodpověděl vůbec a zbylých 5 tázaných zvolilo špatnou odpověď.

Graf 11 – 7. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu

Po absolvování návazného programu odpověděli všichni žáci správně.

Otázka č. 8: Přestupek je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

Graf 12 – 7. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem

Obdobně jako u předchozí otázky zodpovědělo před návazným programem 12 tázaných dětí správně a zbylých 6 špatně. Na tuto otázku odpověděli všichni žáci.

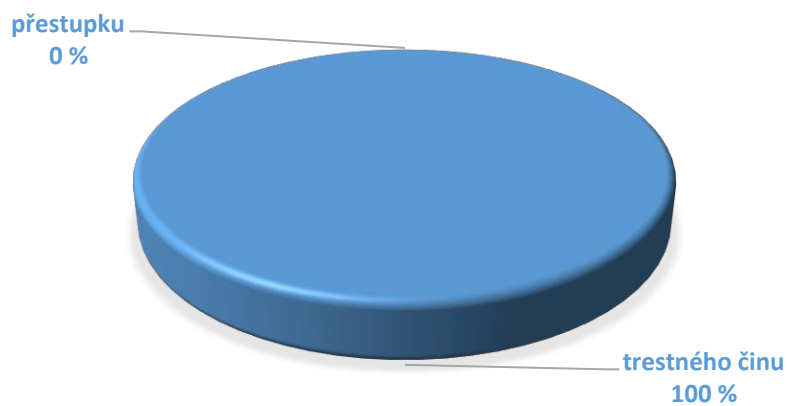

Graf 13 – 7. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu

Po konání projektu si žáci ujasnili, která definice je správná a odpověděli správně.

Otázka č. 9: Pokud člověk drogy prodává, dopouští se:

- a) trestného činu
- b) přestupku

Graf 14 – 7. třída, odpověď na otázku č. 9

Na otázku číslo 9 odpověděli všichni respondenti správně již před projektem. Stejného výsledku dosáhlo všech 18 žáků i po projektu.

Otázka č. 10: Pokud neposkytneš člověku první pomoc, je to trestný čin?

- a) ano
- b) ne

Graf 15 – 7. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem

Správně na tuto otázku odpovědělo pouze 7 žáků z celkového počtu 18. Zbýlých 10 dětí nevědělo, že pokud člověku v nouzi neposkytneme první pomoc a jsme toho schopni, jedná se o trestný čin. Jeden žák na tuto otázku neodpověděl.

Graf 16 – 7. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu

Po ukončení projektu správně odpovědělo 16 žáků, což je o 9 žáků více než v předchozím případě, tedy před projektem. Špatnou odpověď ovšem stále zvolili dva žáci.

Otázka č. 11: Nasedl bys do auta s někým, kdo je pod vlivem návykové látky, popřípadě požil alkohol?

- a) ano, klidně, nic mi nehrozí
- b) ne, nikdy bych to neudělal/a

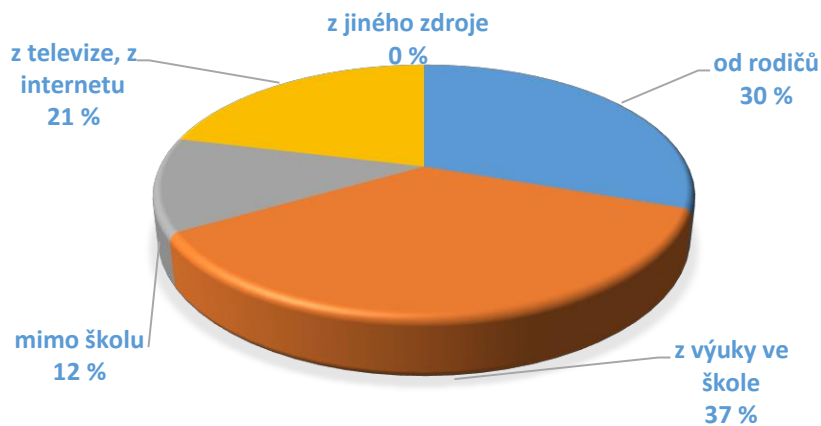

Graf 17 – 7. třída, odpověď na otázku č. 11

Tato otázka byla zvolena záměrně, v samotném příběhu tvoří autonehoda z důvodu požití alkoholu a užití marihuany před řízením hlavní dějovou linií. Všech 18 dětí si uvědomuje, že je správné za těchto okolností do auta nenedat.

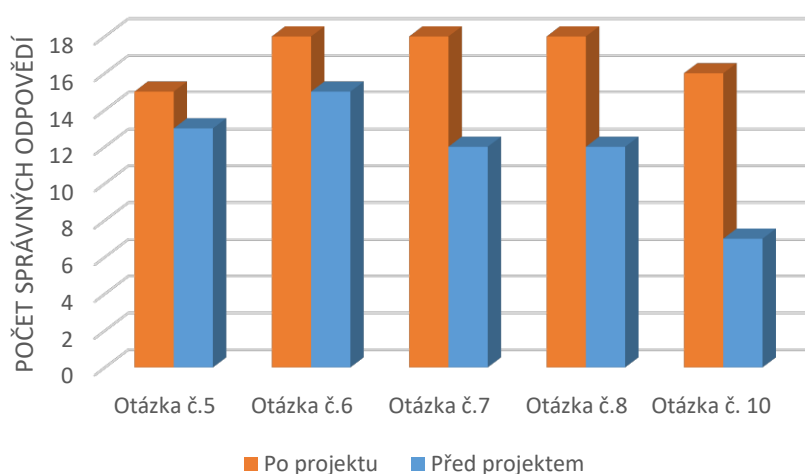
Otázka č. 12: O nebezpečí problematiky návykových látek jsem se dozvěděl/a:

- a) od rodičů
- b) z výuky ve škole
- c) mimo školní zařízení
- d) z televize, z internetu
- e) z jiného zdroje (možno doplnit vlastní odpověď)

Graf 18 – 7. třída, odpověď na otázku č. 12

Vzhledem k možnostem volby více odpovědí jedním studentem lze říci, že nejvíce se o problematice návykových látek studenti dozvídají díky samotné škole a samozřejmě od rodičů. Značnou část informovanosti taktéž tvoří televize či internet, což je s ohledem na dostupnost internetu v dnešní době naprosto adekvátní.

VYHODNOCENÍ:

Graf 19 – Vyhodnocení efektivity projektu pro sedmou třídu

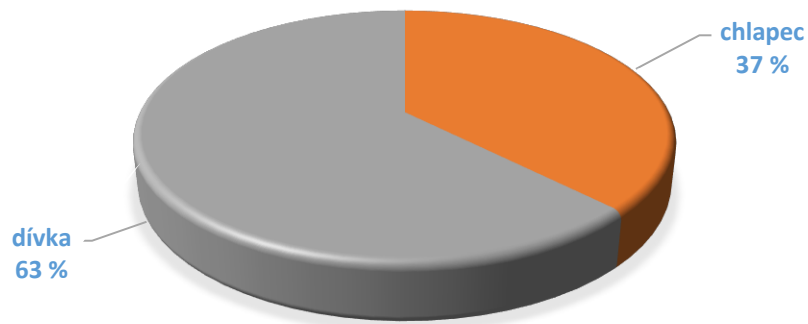
Žáci sedmé třídy měli největší problém s otázkou č. 10, na kterou před projektem odpověděla většina nesprávně, avšak po absolvování návazného protidrogového programu si žáci uvědomili, že je opravdu poskytnutí první pomoci zakotveno v zákoně. Po projektu na otázky číslo 7 a 8, tedy definice trestného činu a přestupku, odpovědělo všech 18 tázaných žáků správně. Lze tedy jasně říci, že u žáků sedmé třídy je vidět nárůst informovanosti a vědomostí v problematice drog a zákona, což je cílem celého projektu.

9.1.2 Výsledky dotazníkového šetření pro osmou třídu

V osmé třídě se dotazníkového šetření celkově zúčastnilo 16 žáků.

Otázka č. 1: Jakého jsi pohlaví?

- a) dívka
- b) chlapec

Graf 20 – 8. třída, odpověď na otázku č. 1

V osmé třídě se projektu zúčastnilo 10 dívek a 6 chlapců.

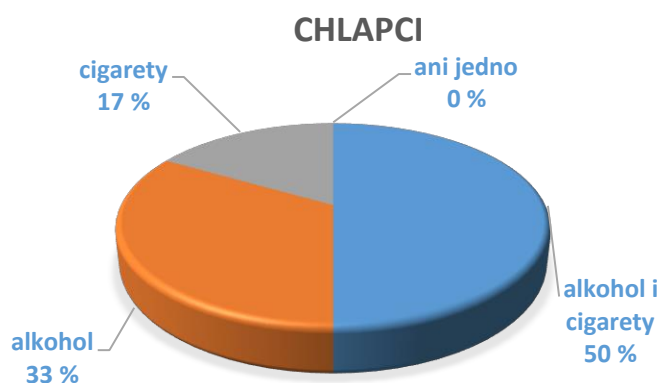
Otázka č. 2: Nyní jsem žákem/žákyní:

- a) sedmé třídy
- b) osmé třídy
- c) deváté třídy

Otázka č. 2 nemá charakter hodnotové otázky, sloužila primárně pro účel rozřazení do jednotlivých tříd.

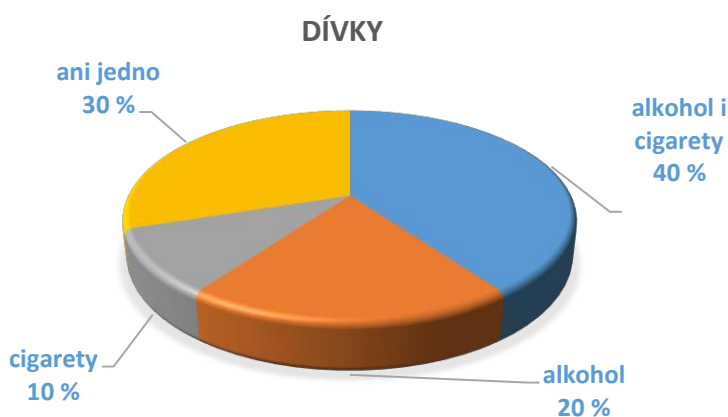
Otázka č. 3: Zkusil/a jsi někdy cigarety nebo alkohol?

- a) ano, alkohol i cigarety
- b) ano, alkohol
- c) ano, cigarety
- d) ne, ani jedno

Graf 21 – 8. třída, odpověď na otázku č. 3, chlapci

Všech 6 dotazovaných chlapců odpovědělo, že mají zkušenost ať už s alkoholem, cigaretami, nebo s obojím. Cigarety i alkohol zkusila polovina, tedy tři chlapci, dva mají zkušenost s alkoholem a jeden chlapec s cigaretami.

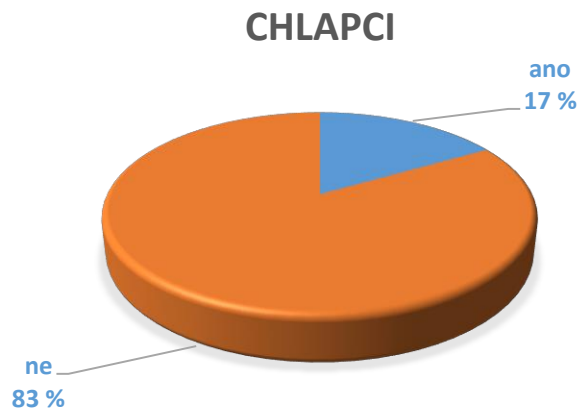

Graf 22 – 8. třída, odpověď na otázku č. 3, dívky

V porovnání s chlapci tři z deseti dívek odpověděly, že nemají ve svém věku zkušenost s požitím alkoholu, či s kouřením. Z celkového počtu 10 dívek odpověděly 4, že mají zkušenost jak s alkoholem, tak s cigaretami, 2 dívky s alkoholem a 1 jen s cigaretami.

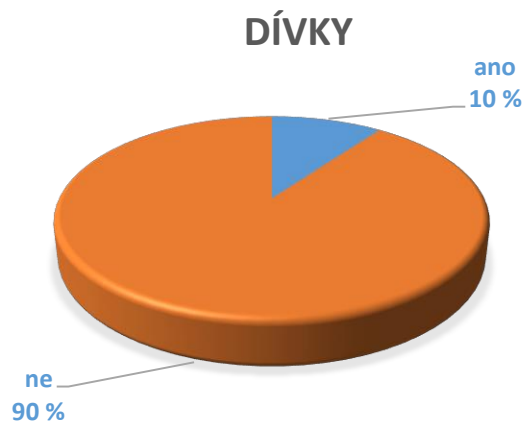
Otázka č. 4: Máš nějaké zkušenosti s drogami?

- a) ano
- b) ne

Graf 23 – 8. třída, odpověď na otázku č. 4, chlapci

Z šesti chlapců má zkušenost s drogami jeden žák, který následně v odpovědi specifikoval, že se jedná o marihuanu.

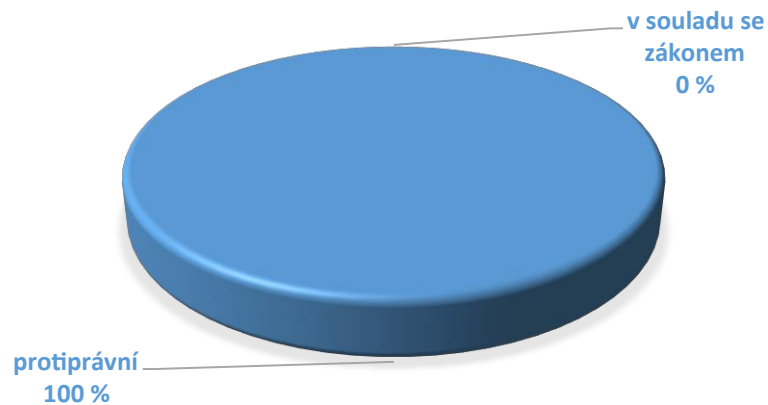

Graf 24 – 8. třída, odpověď na otázku č. 4, dívky

Obdobně jako u chlapců má v osmé třídě zkušenost s drogami jedna žákyně, stejně jako u chlapců se jedná o marihuanu.

Otázka č. 5: Výroba a prodej drog je:

- a) protiprávní
- b) v souladu se zákonem

Graf 25 – 8. třída, odpověď na otázku č. 5

Všichni žáci osmé třídy měli i před projektem jasno, že prodej drog je protiprávní, nikoliv v souladu se zákonem.

Otázka č. 6: Je dovoleno plnoletému člověku kupovat alkohol nezletilému (tomu, kterému ještě nebylo 18 let)?

- a) ano, je to dovoleno
- b) ne, je to zakázané

Graf 26 – 8. třída, odpověď na otázku č. 6, před projektem

Před projektem 15 žáků odpovědělo správně, že je zakázáno kupovat nezletilému alkohol, jeden žák odpověděl špatně.

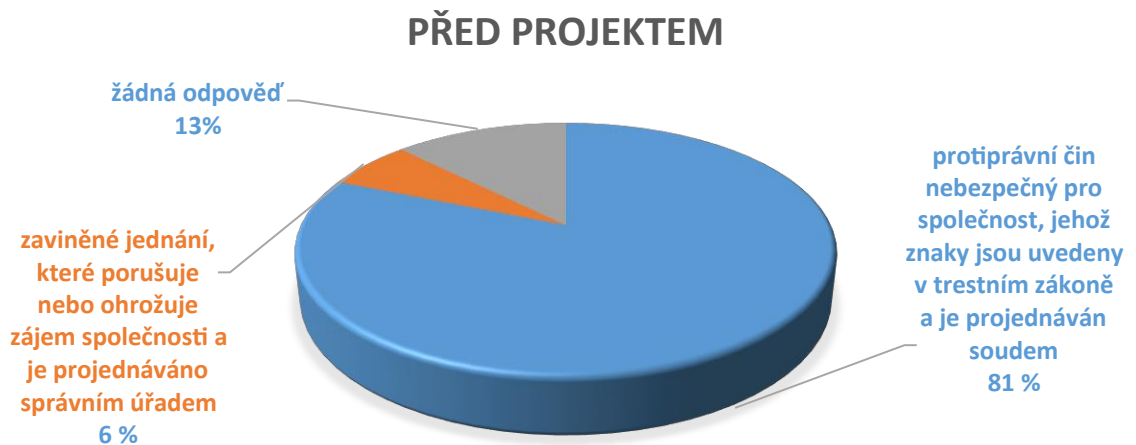

Graf 27 – 8. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu

Po projektu již všichni žáci na tuto otázku odpověděli správně.

Otázka č. 7: Trestný čin je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

Graf 28 – 8. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem

V sedmé otázce odpovědělo z celkových 16 žáků 13 dobře, jeden žák zvolil špatnou odpověď a dva žáci na tuto otázku neodpověděli vůbec.

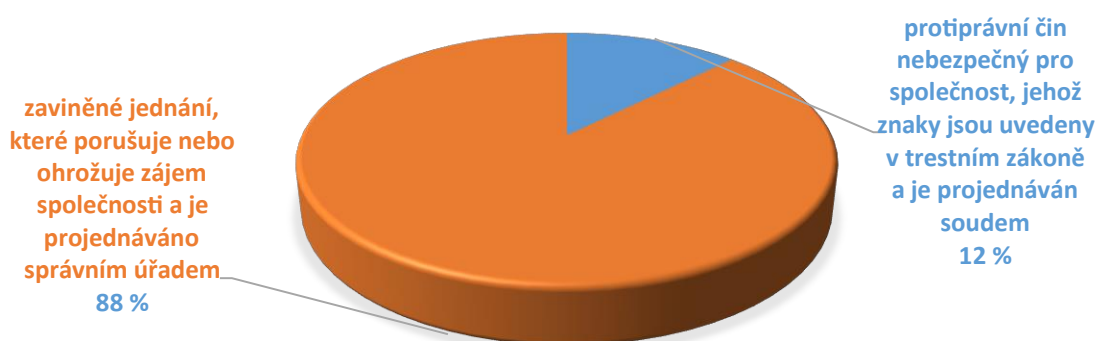
Graf 29 – 8. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu

Ačkoliv je v projektu tato odpověď jasně řečena, z 16 dotazovaných studentů jeden zvolil odpověď špatnou. Osmá třída je v porovnání se 100 % správností odpovědí po projektu sedmé třídy tedy horší.

Otázka č. 8: Přestupek je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

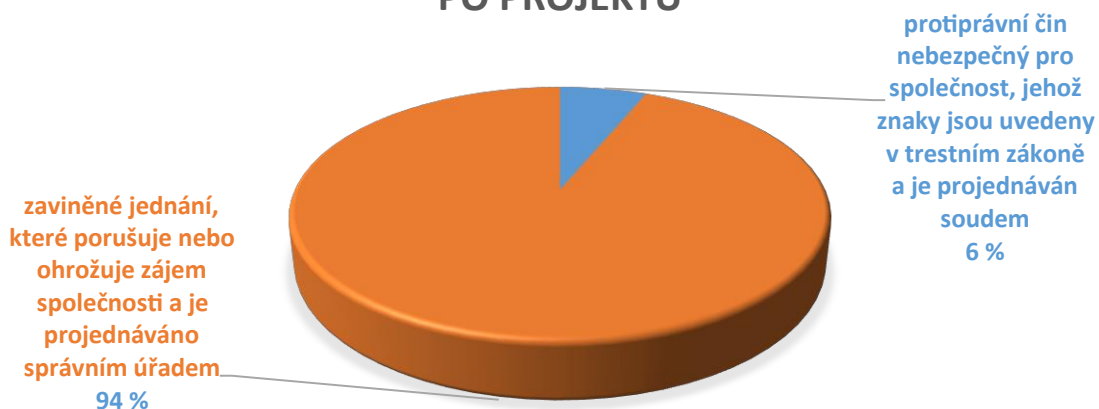
PŘED PROJEKTEM

Graf 30 – 8. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem

V případě osmé otázky, tedy co je to přestupek, správně odpovědělo 14 dětí, zbylé dvě odpovědi nejsou správné.

PO PROJEKTU

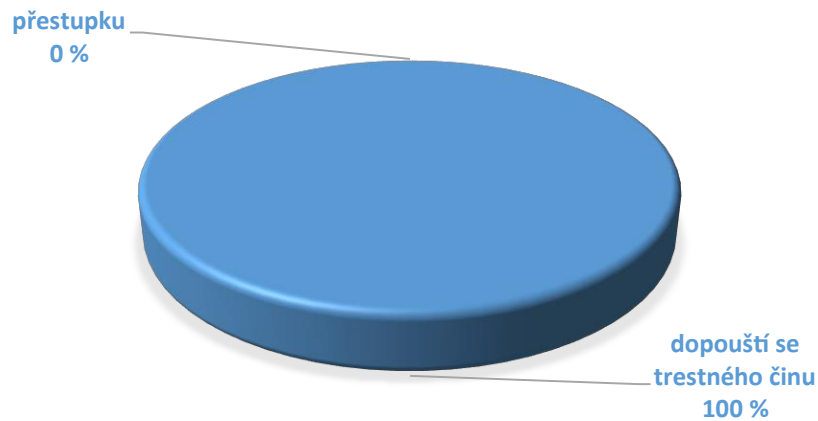

Graf 31 – 8. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu

Obdobně jako u předchozí otázky i po projektu jeden žák odpověděl špatně. Pokud opět srovnáme úspěšnost sedmé třídy po projektu, osmá třída i u této otázky dopadla hůř.

Otázka č. 9: Pokud člověk drogy prodává, dopouští se:

- a) trestného činu
- b) přestupku

Graf 32 – 8. třída, odpověď na otázku č. 9

V případě této otázky všichni žáci odpověděli správně již před projektem. Po projektu všichni tázání taktéž odpověděli se 100 % správností.

Otázka č. 10: Pokud neposkytneš člověku první pomoc, je to trestný čin?

- a) ano
- b) ne

Graf 33 – 8. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem

Z celkového počtu tázaných v případě osmé třídy odpovědělo více žáků správně. Špatnou odpověď zvolilo 6 žáků z 16.

Graf 34 – 8. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu

Ani po projektu si všichni žáci neujasnili správnou odpověď, avšak správné odpovědi se navýšily z předchozího počtu 10 na 13. Špatně odpověděli i přes jasné informace v projektu 3 dotazovaní.

Otázka č. 11: Nasedl bys do auta s někým, kdo je pod vlivem návykové látky, popřípadě požil alkohol?

- a) ano, klidně, nic mi nehrozí
- b) ne, nikdy bych to neudělal/a

Graf 35 – 8. třída, odpověď na otázku č. 11, před projektem

Na otázku, zda by dotazovaný nasedl do auta, jež by řídila osoba pod vlivem alkoholu či návykové látky, jeden žák odpověděl, že ano. Zbýlých 15 respondentů si uvědomuje riziko, jež v tomto případě hrozí.

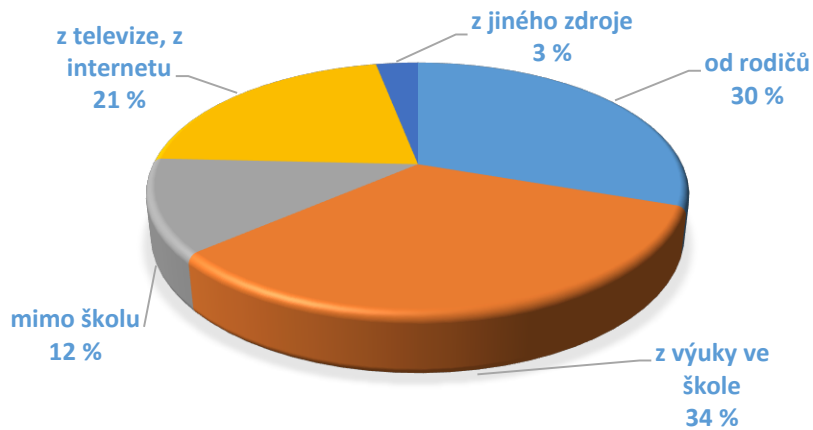

Graf 36 – 8. třída, odpověď na otázku č. 11, po projektu

Po ukázkě autonehody, jež hrozí při řízení pod vlivem alkoholu či návykové látky, si i žák, jenž před projektem odpověděl, že mu nic nehrozí, uvědomil, že důsledky jsou v tomto případě vážné a všech 16 žáků tedy odpovědělo, že by za těchto okolností do auta nenasedlo.

Otázka č. 12: O nebezpečí problematiky návykových látek jsem se dozvěděl/a:

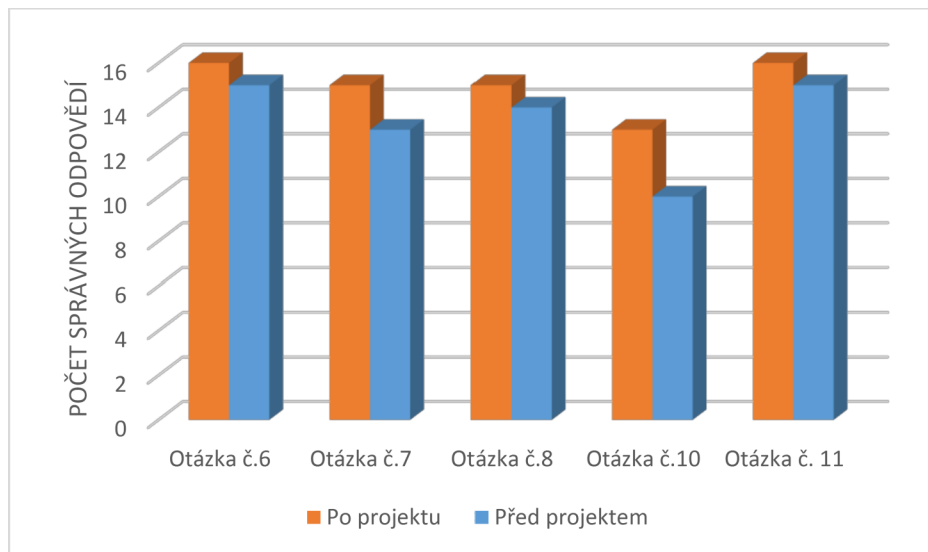
- a) od rodičů
- b) z výuky ve škole
- c) mimo školní zařízení
- d) z televize, z internetu
- e) z jiného zdroje (možno doplnit vlastní odpověď)

Graf 37 – 8. třída, odpověď na otázku č. 12

Stejně jako v případě sedmé třídy největší procento informací o problematice návykových látek se děti dozívají ve škole a od rodičů. Obdobně zde tvoří důležitou část prevence také internet, či televize. Jeden žák odpověděl, že informace má kromě výše zmíněných možností také od svých kamarádů.

VYHODNOCENÍ

Graf 38 – Vyhodnocení efektivity projektu pro osmou třídu

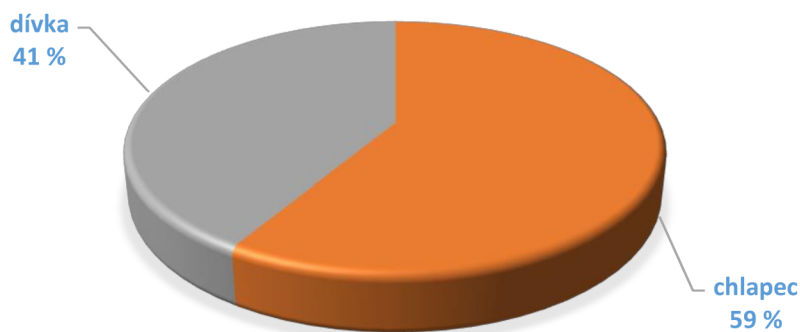
V případě osmé třídy jsou rozdíly v porovnání se třídou sedmou menší. Největší rozdíl odpovědí před a po projektu je stejně jako u sedmé třídy v desáté otázce, tedy vztah poskytnutí první pomoci se zákonem. Ujasnění pojmů trestný čin a přestupek nastalo také, avšak ne v takové míře, jako u sedmé třídy. I přes menší rozdílnost odpovědí před a po absolvování projektu je zřejmé, že i u osmé třídy je efektivnost projektu patrná.

9.1.3 Výsledky dotazníkového šetření pro devátou třídu

V deváté třídě se dotazníkového šetření zúčastnilo 29 žáků.

Otázka č. 1: Jakého jsi pohlaví?

- a) dívka
- b) chlapec

Graf 39 – 9. třída, odpověď na otázku č. 1

Počet dotazovaných žáků deváté třídy tvoří 17 chlapců a 12 dívek.

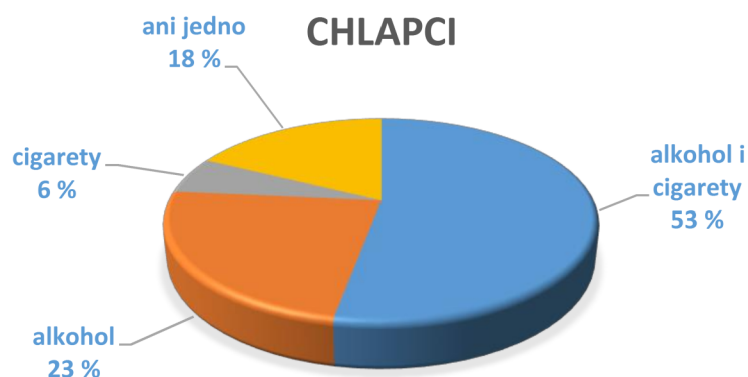
Otázka č. 2: Nyní jsem žákem/žákyní:

- a) sedmé třídy
- b) osmé třídy
- c) deváté třídy

Otázka č. 2 nemá charakter hodnotové otázky, sloužila primárně pro účel rozřazení do jednotlivých tříd.

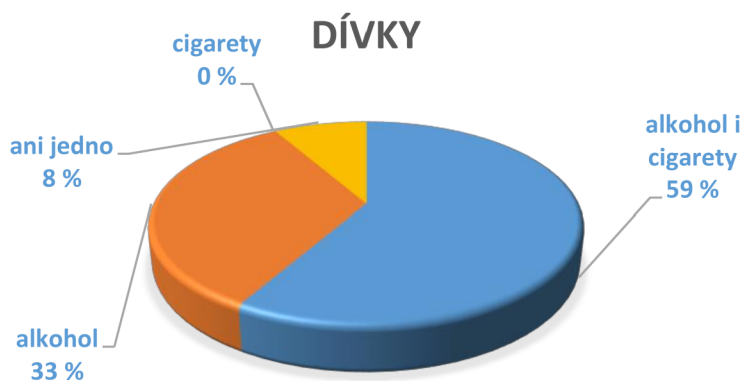
Otázka č. 3: Zkusil/a jsi někdy cigarety nebo alkohol?

- a) ano, alkohol i cigarety
- b) ano, alkohol
- c) ano, cigarety
- d) ne, ani jedno

Graf 40 – 9. třída, odpověď na otázku č. 3, chlapci

Ohledně zkušeností s kouřením a alkoholem žáci odpověděli následovně: devět chlapců má zkušenost jak s alkoholem, tak s cigaretami, jen s alkoholem čtyři jedinci a jen s cigaretami jeden chlapec. Z celkového počtu sedmnácti chlapců tři odpověděli, že nemají zkušenost ani s jednou možností.

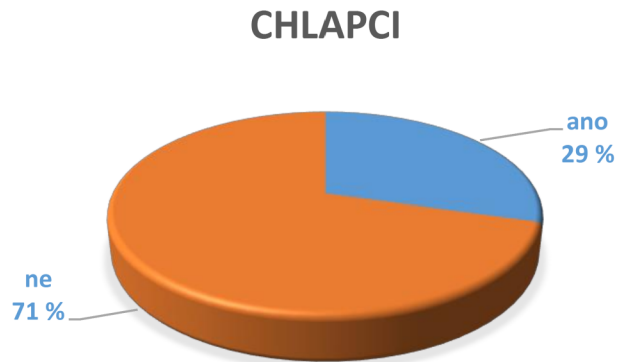

Graf 41 – 9. třída, odpověď na otázku č. 3, dívky

Dívky na otázku, zda mají zkušenost s alkoholem i kouřením, odpověděly v počtu sedmi. Zkušenost pouze s alkoholem mají dívky čtyři. Jedna dívka nemá zkušenost ani s jednou možností.

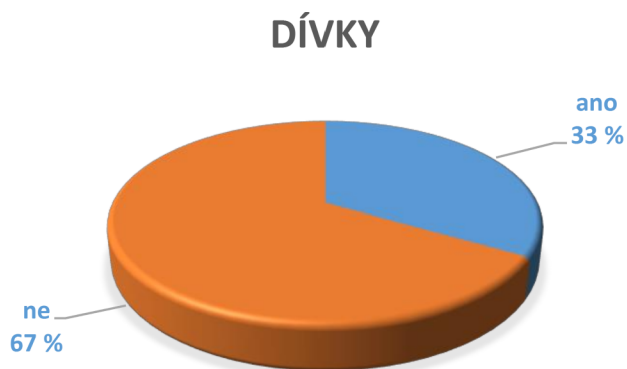
Otázka č. 4: Máš nějaké zkušenosti s drogami?

- a) ano
- b) ne

Graf 42 – 9. třída, odpověď na otázku č. 4, chlapci

Z celkového počtu dvanácti chlapců pět odpovědělo, že má zkušenost s drogami. Všichni, jež tuto zkušenost mají, specifikovali ve výběru, že se jedná o marihuanu, popřípadě hašiš. Zbylých 12 chlapců na tuto otázku odpovědělo, že žádnou zkušenost s drogami nemají.

Graf 43 – 9. třída, odpověď na otázku č. 4, dívky

Co se týče zkušeností dívek s drogami, z celkového počtu dvanácti dívek mají přímou zkušenost s marihuanou dívky čtyři. Zbýlých osm respondentek uvedlo, že žádnou zkušenost nemá.

Otázka č. 5: Výroba a prodej drog je:

- a) protiprávní
- b) v souladu se zákonem

Graf 44 – 9. třída, odpověď na otázku č. 5, před projektem

V oblasti výroby a prodeje drog pouze jeden žák odpověď špatně, a to že výroba a prodej je v souladu se zákonem. Zbýlých 28 respondentů odpovědělo správně, výroba i distribuce je protiprávní.

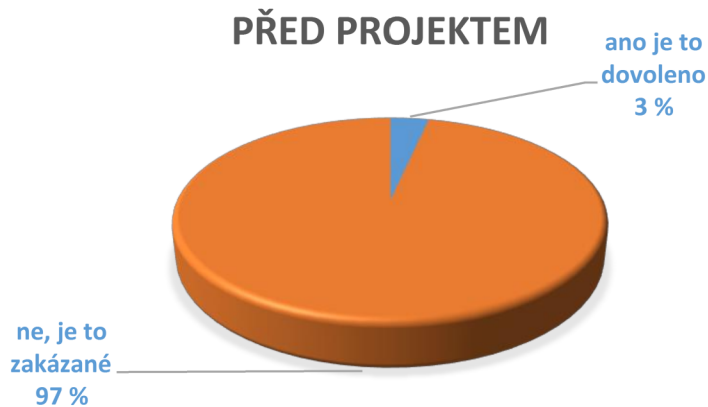

Graf 45 – 9. třída, odpověď na otázku č. 5, po projektu

Po ukončení preventivního programu všichni žáci deváté třídy odpověděli správně.

Otázka č. 6: Je dovoleno plnoletému člověku kupovat alkohol nezletilému (tomu, kterému ještě nebylo 18 let)?

- a) ano, je to dovoleno
- b) ne, je to zakázané

Graf 46 – 9. třída, odpověď na otázku č. 6, před projektem

Obdobně jako u předchozí otázky odpověděl špatně pouze jeden žák.

Graf 47 – 9. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu

Po projektu odpovědělo všech 29 žáků správně. Kupovat alkohol nezletilému, ačkoliv kupující již dovršil 18 let, je zakázané.

Otázka č. 7: Trestný čin je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

Graf 48 – 9. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem

Na otázku, co je to trestný čin, odpovědělo správně 24 žáků deváté třídy. Zbýlých 5 zvolilo odpověď špatnou.

Graf 49 – 9. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu

Po projektu kromě jednoho žáka všichni odpověděli správně.

Otázka č. 8: Přestupek je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

Graf 50 – 9. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem

Na otázku, co je to přestupek, odpovědělo správně 26 dětí, zbylé tři děti zvolily odpověď špatnou, tedy definici trestného činu.

Graf 51 – 9. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu

Po projektu na tutéž otázku odpovědělo správně 27 tázaných žáků, zbylé dvě odpovědi charakterizují trestný čin, nikoliv přestupek.

Otázka č. 9: Pokud člověk drogy prodává, dopouští se:

- a) trestného činu
- b) přestupku

Graf 52 – 9. třída, odpověď na otázku č. 9, před projektem

Na otázku, čeho se dopouští člověk prodávající drogy, odpovědělo správně 27 žáků. Špatnou odpověď, tedy že se jedná o přestupek, zvolili studenti dva.

Graf 53 – 9. třída, odpověď na otázku č. 9, po projektu

Po projektu si studenti ujasnili, že člověk, který drogy prodává, se jasně dopouští trestného činu. Odpověděli všichni správně.

Otázka č. 10: Pokud neposkytneš člověku první pomoc, je to trestný čin?

- a) ano
- b) ne

Graf 54 – 9. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem

Obdobně jako u předchozích tříd, i v tomto případě, žáci před projektem netušili vztah první pomoci a zákona. Správnou odpověď vědělo 15 žáků deváté třídy a špatně odpovědělo zbylých 14 žáků.

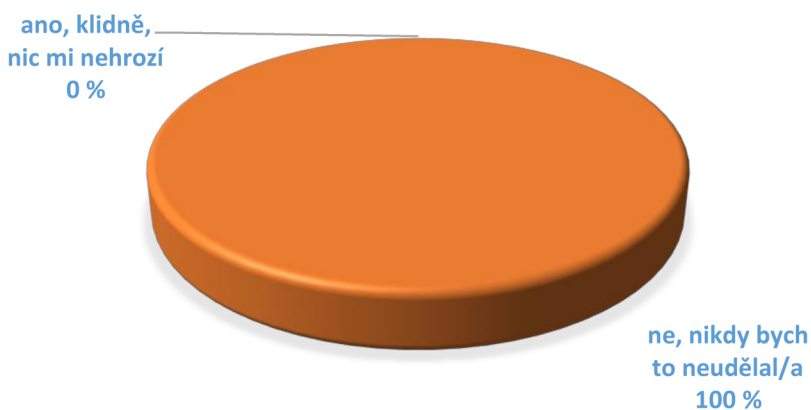

Graf 55 – 9. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu

Po projektu správnou odpověď zvolilo o 9 žáků více, tedy 24. Ovšem stále pět žáků zakroužkovalo, že neposkytnutí první pomoci není trestní čin, což je špatná odpověď.

Otázka č. 11: Nasedl bys do auta s někým, kdo je pod vlivem návykové látky, popřípadě požil alkohol?

- a) ano, klidně, nic mi nehrozí
- b) ne, nikdy bych to neudělal/a

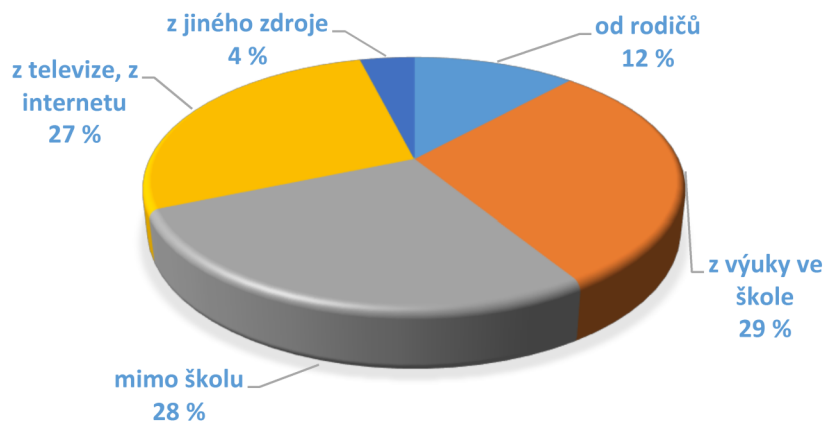

Graf 56 – 9. třída, odpověď na otázku č. 11

Všichni žáci deváté třídy mají jasno v tom, že nasedat do auta, jenž řídí člověk podnapilý, či pod vlivem drog může mít vážné následky.

Otázka č. 12: O nebezpečí problematiky návykových látek jsem se dozvěděl/a:

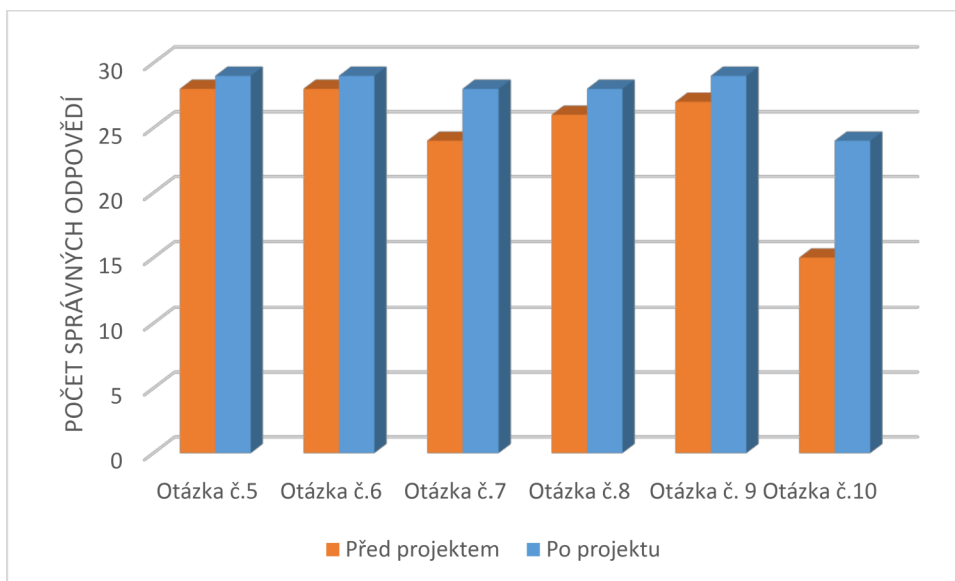
- a) od rodičů
- b) z výuky ve škole
- c) mimo školní zařízení
- d) z televize, z internetu
- e) z jiného zdroje (možno doplnit vlastní odpověď)

Graf 57 – 9. třída, odpověď na otázku č. 12

Žáci deváté třídy mají o problematice nejvíce informací z výuky ve škole a od rodičů. Velkou část svých vědomostí získávají také z internetu, či televize. Kromě nabízených možností žáci psali, že informace získávají také od kamarádů a z volnočasových aktivit, například jeden z žáků zmínil sbor dobrovolných hasičů.

VYHODNOCENÍ

Graf 58 – Vyhodnocení efektivity projektu pro devátou třídu

Devátá třída, obdobně jako osmá, nevykázala razantní rozdíly ve vědomostech před absolvováním preventivního programu a po něm. Opět je největší rozdíl správných odpovědí před projektem a po projektu u desáté otázky, ovšem i v tomto případě si většina žáků během projektu tuto nevědomost doplnila. Stejně jako u osmé třídy je zde patrná efektivita projektu.

9.2 Zhodnocení návazného programu

Výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že nejefektivnější byl program u žáků sedmé třídy, naopak nejmenší rozdíly výsledků před a po absolvování programu měla třída devátá. Tyto výsledky dle mého názoru nejsou překvapivé, jelikož je zde jasná úměra věku a znalostí dětí. Avšak z celkového hlediska došlo ke zlepšení vědomostí u všech tříd, a to především u desáté otázky, se kterou měli žáci před projektem největší problémy. Právě u této otázky byl největší nárůst správných odpovědí po projektu. Taktéž si žáci díky opakovanému zhlédnutí příběhu z protidrogového vlaku připomněli důsledky drogové závislosti.

NÁVRH ZLEPŠENÍ PROGRAMU

Projektu jsem se zúčastnila osobně, a to včetně pilotní hodiny. Samotný průběh byl nejvíce ovlivněn žáky samotnými, a to především jejich věkem. Ovlivněn byl také samotnou prací dětí během projektu a dle mého názoru také celkovým klimatem ve třídě, který se odrazil především při společné spolupráci.

Žáci měli rozdělené pozice policejních specialistů, jako například kriminalistů, techniků nebo psovodů. Filmem, jenž tvoří příběh mladých lidí a jejich drogové závislosti, provází virtuální policista. S lektorkou programu jsme se shodly, že by prospěla přítomnost policejního důstojníka, který by žákům odpovídal na specifické dotazy, popřípadě mohl předat své poznatky z praxe.

NÁVRH ZLEPŠENÍ VÝUKY

Na základě zkušenosti s protidrogovým programem a možnosti vidět výsledky, doporučuji, aby školy tyto programy do své výuky zavedli pravidelně. Vzhledem k výsledkům dotazníků, kdy respondenti odpovídali, že nejvíce se o tématické drogy a prevenci dozvídají ze školy a od rodičů, doporučuji prohloubení komunikace právě mezi těmito subjekty. Pedagogové, jež jsou denně se studenty v kontaktu by měli osvětu šířit i mimo projekty a spolupracovat s rodiči na pravidelné informovanosti dětí.

Velký vliv vidím také v dostatku kroužků a zájmových aktivit nabízených školou, které vedou žáky ke zdravému trávení volného času. Tyto nabízené aktivity by měli být založeny na principu dobrovolnosti a podřízeny zájmům studentů.

ZÁVĚR

Výuka protidrogové prevence na základních školách je jedním z důležitých pilířů primární prevence. Děti na základních školách by měly vidět dopady drogové závislosti na život jedince, a to zcela reálně a již od nižších ročníků. Také by si ovšem měly uvědomovat nejen, jak droga ničí člověka, ale také jaké tresty hrozí při porušení zákonů.

Cílem mé práce bylo zjištění, jak efektivní je protidrogová prevence na základních školách v obci s rozšířenou působností Krnov. Díky odborné stáži jsem dostala možnost podílet se na návazném protidrogovém preventivním programu. Na tento program jsem navázala ve svém dotazníkovém šetření. Žáci odpovídali ve dvou úrovních na stejný dotazník, před absolvováním samotného projektu a po jeho uskutečnění. Po srovnání obou vln dotazníků jsem projekt, i díky možnosti osobní analýzy, vyhodnotila jako efektivní.

Velký přínos pro žáky vidím hlavně v uvědomění si, že každá manipulace či distribuce drog je trestný čin, a to i v situacích, kdy to na první pohled není patrné. Mnoho žáků bylo překvapeno, že i když by sami drogu nepožili i za pouhé předání „od kamaráda ke kamarádovi“ je možnost trestního stíhání. Jsem přesvědčena, že obdobné interaktivní projekty mohou výrazně zmírnit riziko následných závislostí. Dalším přínosem pro žáky byla informace ohledně první pomoci. Jen málo dětí si uvědomovalo, že neposkytnutí první pomoci člověku v nouzi se klasifikuje jako trestný čin. Velmi pozitivně hodnotím také reálnost celého příběhu, jež tvoří jádro celého projektu. Velkým plusem bylo, že žáci již předem příběh znali z protidrogového vlaku.

Jednotlivé dotazované třídy jsem vyhodnotila zvlášť a poté komplexně zhodnotila celý projekt. Jako jediné zlepšení jsem navrhla možnou přítomnost Policie. Spolupráce lektorky programu a policejního důstojníka by mohla zlepšit celkovou atmosféru a autentičnost projektu a také doplnit informace ze strany vykonavatele veřejného pořádku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] NEUBAUER, Bohumil. *Drogy a mládež* [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/vmbkx6/107572-897606334.pdf>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci.
- [2] *Současná právní úprava: Fakta – o trestním postihu v souvislosti s drogami* [online]. Praha: SANANIM o.s., 2017 [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: http://www.odrogach.cz/skola/rizikove-jevy/uzivani-navykovych-latek/drogy-a-legislativa/soucasna-pravni-uprava.html?section_id=43
- [3] ČESKO. Zákon č. 167/1998 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 13. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-167>
- [4] ČESKO. Zákon č. 65/2017 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 13. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-65>
- [5] ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 13. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
- [6] ČESKO. Zákon č. 272/2013 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 13. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-272>
- [7] ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2018 [cit. 13. 4. 2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- [8] KAMIL KALINA A KOLEKTIV. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia nova, 2001. ISBN 8023880144.
- [9] DANIEL, Antonín. *Právo, psychologie a zneužívání nealkoholových drog* [online]. Brno, 2010 [cit. 2017-12-15]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/39820/pravf_m/Diplomova_prace-Daniel.txt. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- [10] *Úřední věstník: Protidrogová strategie EU (2013–2020)* [online]. 2012, (C 402) [cit. 2018-05-07]. ISSN 1725-5163. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2012:402:FULL&from=CS>

- [11] Bezpečnostní strategie České republiky 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5
- [12] Národní strategie protidrogové politiky: na období 2010-2018: schválena usnesením vlády č. 54 ze dne 25. ledna 2016. 2. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2011. ISBN 978-80-7440-045-2
- [13] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2014. ISBN 978-80-86466-50-7
- [14] MINAŘÍK, MUDr. Jakub. Co jsou drogy? *O drogách* [online]. Praha: SANANIM o.s, 2018 [cit. 2018-04-13]. Dostupné z: <http://www.odrogach.cz/skola/uzivani-navykovych-latek/informace-o-drogach/co-jsou-drogy.html>
- [15] *Rozdělení drog* [online]. Praha: MeDitorial, 2017 [cit. 2017-12-19]. Dostupné z: <http://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>
- [16] *Drogy a jejich účinky na organismus* [online]. Praha: PROPEOPLE marketing, 2013 [cit. 2017-12-19]. Dostupné z: <http://www.spektrumzdravi.cz/drogy-a-jejich-ucinky-na-organismus>
- [17] *Mezinárodní standardy prevence užívání drog*. Přeložil Jiří BAREŠ. Praha: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogovou závislost, 2014. Monografie (Úřad vlády České republiky). ISBN 978-80-7440-097-1.
- [18] MŠMT, Č., 2013. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018.
- [19] MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Jana ZAPLETALOVÁ, et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-392-1.
- [20] BÁRTÍK, Pavel, MIOVSKÝ, Michal, ed. *Primární prevence rizikového chování ve školství: [monografie]*. Praha: Sdružení SCAN, c2010. ISBN 978-80-87258-47-7.

- [21] MIOVSKÝ, Michal. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Klinika adiktologie, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze ve vydavatelství Togga, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7.
- [22] Osobní sdělení.
- [23] REVOLUTION TRAIN – preventivní projekt založený na smyslovém prožitku a interaktivitě. *Revolution Train* [online]. Praha: Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma, 2014 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <http://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>
- [24] Osobní sdělení.
- [25] Osobní sdělení.
- [26] Návazný program: „To je zákon, kámo!“. *Revolution Train* [online]. Praha: Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma, 2017 [cit. 2018-04-14]. Dostupné z: <http://www.revolutiontrain.cz/v2/navaznost.php>
- [27] První základní škola Krnov. *Jednička – ZŠ Dvořákův okruh 2* [online]. Krnov: Základní škola Krnov, Dvořákův okruh 2, okres Bruntál, příspěvková organizace, Dvořákův okruh 2, 794 01 Krnov, 2018 [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <http://www.zs1krnov.cz/index.php>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	Nestátní nezisková organizace
OSN	Organizace spojených národů
RVKPP	Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky
IPP	Institut pedagogicko-psychologického poradenství

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 1</i>	37
<i>Graf 2 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 3, chlapci</i>	38
<i>Graf 3 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 3, dívky</i>	38
<i>Graf 4 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 4, chlapci</i>	39
<i>Graf 5 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 4, dívky</i>	39
<i>Graf 6 – 7. třída, odpověď na otázku č. 5, před projektem</i>	40
<i>Graf 7 – 7. třída, odpověď na otázku č. 5, po projektu</i>	40
<i>Graf 8 – 7. třída, odpovědi na otázku č. 6, před projektem</i>	41
<i>Graf 9 – 7. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu</i>	41
<i>Graf 10 – 7. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem</i>	42
<i>Graf 11 – 7. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu</i>	43
<i>Graf 12 – 7. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem</i>	44
<i>Graf 13 – 7. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu</i>	44
<i>Graf 14 – 7. třída, odpověď na otázku č. 9</i>	45
<i>Graf 15 – 7. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem.....</i>	45
<i>Graf 16 – 7. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu</i>	46
<i>Graf 17 – 7. třída, odpověď na otázku č. 11</i>	46
<i>Graf 18 – 7. třída, odpověď na otázku č. 12</i>	47
<i>Graf 19 – Vyhodnocení efektivity projektu pro sedmou třídu</i>	48
<i>Graf 20 – 8. třída, odpověď na otázku č. 1</i>	49
<i>Graf 21 – 8. třída, odpověď na otázku č. 3, chlapci.....</i>	50

<i>Graf 22 – 8. třída, odpověď na otázku č. 3, dívky</i>	50
<i>Graf 23 – 8. třída, odpověď na otázku č. 4, chlapci.....</i>	51
<i>Graf 24 – 8. třída, odpověď na otázku č. 4, dívky</i>	51
<i>Graf 25 – 8. třída, odpověď na otázku č. 5</i>	52
<i>Graf 26 – 8. třída, odpověď na otázku č. 6, před projektem</i>	52
<i>Graf 27 – 8. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu</i>	53
<i>Graf 28 – 8. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem</i>	53
<i>Graf 29 – 8. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu</i>	54
<i>Graf 30 – 8. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem</i>	55
<i>Graf 31 – 8. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu</i>	55
<i>Graf 32 – 8. třída, odpověď na otázku č. 9</i>	56
<i>Graf 33 – 8. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem.....</i>	56
<i>Graf 34 – 8. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu</i>	57
<i>Graf 35 – 8. třída, odpověď na otázku č. 11, před projektem.....</i>	57
<i>Graf 36 – 8. třída, odpověď na otázku č. 11, po projektu</i>	58
<i>Graf 37 – 8. třída, odpověď na otázku č. 12</i>	59
<i>Graf 38 – Vyhodnocení efektivity projektu pro osmou třídu</i>	60
<i>Graf 39 – 9. třída, odpověď na otázku č. 1</i>	61
<i>Graf 40 – 9. třída, odpověď na otázku č. 3, chlapci.....</i>	62
<i>Graf 41 – 9. třída, odpověď na otázku č. 3, dívky</i>	62
<i>Graf 42 – 9. třída, odpověď na otázku č. 4, chlapci.....</i>	63
<i>Graf 43 – 9. třída, odpověď na otázku č. 4, dívky</i>	63

<i>Graf 44 – 9. třída, odpověď na otázku č. 5, před projektem</i>	64
<i>Graf 45 – 9. třída, odpověď na otázku č. 5, po projektu</i>	64
<i>Graf 46 – 9. třída, odpověď na otázku č. 6, před projektem</i>	65
<i>Graf 47 – 9. třída, odpověď na otázku č. 6, po projektu</i>	65
<i>Graf 48 – 9. třída, odpověď na otázku č. 7, před projektem</i>	66
<i>Graf 49 – 9. třída, odpověď na otázku č. 7, po projektu</i>	66
<i>Graf 50 – 9. třída, odpověď na otázku č. 8, před projektem</i>	67
<i>Graf 51 – 9. třída, odpověď na otázku č. 8, po projektu</i>	68
<i>Graf 52 – 9. třída, odpověď na otázku č. 9, před projektem</i>	68
<i>Graf 53 – 9. třída, odpověď na otázku č. 9, po projektu</i>	69
<i>Graf 54 – 9. třída, odpověď na otázku č. 10, před projektem.....</i>	69
<i>Graf 55 – 9. třída, odpověď na otázku č. 10, po projektu</i>	70
<i>Graf 56 – 9. třída, odpověď na otázku č. 11</i>	70
<i>Graf 57 – 9. třída, odpověď na otázku č. 12</i>	71
<i>Graf 58 – Vyhodnocení efektivity projektu pro devátou třídu</i>	72

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A: Úkoly vybraných resortů na horizontální úrovni

Zdroj: MŠMT, Č., 2013. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018

PŘÍLOHA B: Úkoly vybraných resortů na vertikální úrovni

Zdroj: MŠMT, Č., 2013. Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018.

<http://www.skolaskalice.cz/dokumenty/00-msmt-prevence-rizikoveho-chovani.pdf>

PŘÍLOHA C: Úkoly vnějších subjektů

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/prevence-873871.aspx?q=Y2hudW09Nw%3D%3D>

MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Jana ZAPLETALOVÁ, et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-392-1

PŘÍLOHA D: Plakát návazného programu

PŘÍLOHA E: Vlastní dotazník

PŘÍLOHA A: ÚKOLY VYBRANÝCH RESORTŮ NA HORIZONTÁLNÍ ÚROVNI

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY	MINISTERSTVO VNITRA	MINI
<ul style="list-style-type: none"> • zpracovává koncepční materiál na dané období (strategie, akční plány) a zároveň vytváří podmínky pro realizaci (oblast metodická a legislativní) • vyčleňuje finanční prostředky • podílí se na procesu certifikace programů • spravuje garantovaný internetový komunikační a informační systém <p><i>Výbor pro koordinaci primární prevence</i></p> <p><i>Výbor krajských školských koordinátorů prevence</i></p> <p><i>Česká školní inspekce</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • koordinuje opatření v rámci prevence kriminality • spoluvytváří preventivní politiku vlády ve vztahu k obecné kriminalitě • koncepční dokumentem je Strategie prevence kriminality <p><i>Republikový výbor pro prevenci kriminality</i></p> <p><i>Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • op šk ko • ko ře

PŘÍLOHA B: ÚKOLY VYBRANÝCH RESORTŮ NA VERTIKÁLNÍ ÚROVNI

KRAJSKÝ ŠKOLSKÝ KOORDINÁTOR PREVENCE	METODIK PREVENCE V PSYCHOLOGICKO-PEDAGOGICKÉ PORADNĚ	ŠKOLNÍ METODIK PREVENCE	Ř
<ul style="list-style-type: none"> • spolupracuje s krajským protidrogovým koordinátorem, manažerem kriminality daného kraje a preventivním týmem samotného ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy • podporuje metodicky ředitele školy, školská zařízení, školní metodiky prevence a také metodiky v poradnách 	<ul style="list-style-type: none"> • zajišťuje specifickou prevenci • zajišťuje realizaci preventivních opatření v oblasti územní působnosti • metodicky podporuje školní metodiky prevence, organizuje pro ně semináře a konzultace • spolupracuje se školním metodikem na řešení aktuálního problému • spolupracuje s krajským školským koordinátorem na výroční zprávě 	<ul style="list-style-type: none"> • přímo ve škole realizuje a koordinuje realizaci preventivních programů • metodicky vede pedagogické pracovníky školy, koordinuje jejich vzdělávání • spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku primární prevence 	<ul style="list-style-type: none"> • • • •

PŘÍLOHA C: ÚKOLY VNĚJŠÍCH SUBJEKTŮ

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE
<ul style="list-style-type: none">• spolupráce s ostatními institucemi• spolupráce s danou školou v případě nálezu omamné látky v prostorách školy, popřípadě je-li u žáka podezření na držení této látky, nebo je-li tato látka nalezena• realizace preventivní činnosti prostřednictvím besed či přednášek <p>NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA</p>	<ul style="list-style-type: none">• doplňují preventivní práci pedagožů• zabezpečují vzdělávání v problematice drog• zajišťují specifické preventivní aktivity• zajišťují informovanost <p>²Za nestátní neziskové organizace (dále jen NNO), které jsou institucionalizovány, odděleny od veřejné správy a jsou dobrovolné.</p>

PŘÍLOHA D: PLAKÁT NÁVAZNÉHO PROGRAMU

„TO JE ZÁKON, KÁMO!“

..... na co je dobré pamatovat:

1. Prodej cigaret osobám mladším 18 let je zakázaný.
2. Kupovat alkohol osobám mladším 18 let je protiprávní.
3. Kdo neoprávněně vyrobí, nebo také nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinému jinak opatří či přechová omamnou nebo psychotropní látku, bude potrestán odnětím svobody 1 až 5 let, nebo peněžitým trestem.
4. Drogy jsou nelegální zboží a nepodléhají žádné kontrole kvality. O to více jsou zdraví škodlivé.
5. Nikdy nesedáme do auta s řidičem, který před jízdou pil alkohol nebo kouřil marihuanu.
6. Léčebné využití zabavených návykových látek zakazuje zákon. Soud nařídí likvidaci drogy ve speciální spalovně, zajistí policie.
7. To nejcennější, co v životě máme, je svoboda. Můžeme o ni přijít trestem - odnětím svobody, ale i závislostí na návykové látce.
8. Ke krádeži dochází bez použití násilí proti jinému člověku, u loupeže je rozhodující znak násilí. Stačí ho pouze naznačit, třeba pohrůžkou.
9. Podle zákona je naší povinností v mezích svých schopností poskytnout druhému první pomoc. Vždy ale v první řadě dbáme na svou vlastní bezpečnost.
10. Zákony jsou zde proto, aby nás ochraňovaly. Nemusíme je znát nazpaměť, ale je důležité přemýšlet.

PŘÍLOHA D: VLASTNÍ DOTAZNÍK

Dotazník pro žáky sedmých až devátých tříd základních škol

Milí žáci,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění mého dotazníku, který dále poslouží jako podklad pro mou bakalářskou práci. Dovoluji si Vás požádat o co nejpřesnější a pravdivé vyplnění. Odpovědi jsou plně anonymní. Předem děkuji za vzájemnou spolupráci. Studentka Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulty logistiky a krizového řízení.

Správné odpovědi zakroužkujte.

1. Jakého jsi pohlaví?

- a) dívka
- b) chlapec

2. Nyní jsem žákem/žákyní:

- a) sedmé třídy
- b) osmé třídy
- c) deváté třídy

3. Zkusil/a jsi někdy cigarety nebo alkohol?

- a) ano, alkohol i cigarety
- b) ano, alkohol
- c) ano, cigarety
- d) ne, ani jedno

4. Máš nějaké zkušenosti s drogami?

- a) ano
- b) ne

• Pokud ano, s jakými? (možno více odpovědí)

- a) marihuana, hašiš
- b) extáze a jiné „diskotékové drogy“

- c) pervitin, heroin, kokain
- d) LSD či jiné halucinogeny
- e) sedativa či jiné tišící prostředky
- f) jiná neuvedená látka (vypiš její název)

5. Výroba a prodej drog je:

- a) protiprávní
- b) v souladu se zákonem

6. Je dovoleno plnoletému člověku kupovat alkohol nezletilému (tomu, kterému ještě nebylo 18)?

- a) ano, je to dovoleno
- b) ne, je to zakázané

7. Trestný čin je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

8. Přestupek je:

- a) protiprávní čin nebezpečný pro společnost, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně a je projednáván soudem
- b) zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je projednáváno správním úřadem

9. Pokud člověk drogy prodává, dopouští se:

- a) trestného činu
- b) přestupku

10. Pokud neposkytněš zraněnému člověku první pomoc, je to trestný čin?

- a) ano
- b) ne

11. Nasedl bys do auta s někým, kdo je pod vlivem návykové látky, popřípadě požil alkohol?

- a) ano, klidně, nic mi nehrozí

b) ne, nikdy bych to neudělal/a

12. O nebezpečí problematiky návykových látek jsem se dozvěděl (možné i více odpovědí):

a) od rodičů

b) z výuky ve škole

c) mimo školu

d) z televize, z internetu

e) z jiného zdroje (napiš vlastní odpověď)

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.